

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ROLES OF ADMINISTRATORS TOWARD THE LEARNING PROCESS
ACCORDING TO THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY

T133825

วพ.
21395.2

2556

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน **133825**

วัน,เดือน,ปี... 5...1...11...2557

b. 12646558
i.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตรบัณฑิต
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2556
KMITL-2013-ED-M-218-036

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**ROLES OF ADMINISTRATORS TOWARD THE LEARNING PROCESS
ACCORDING TO THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2013
KMITL-2013-ED-M-218-036**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2013

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์หรือการดำเนินงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียน
การสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Roles of Administrators toward the Learning Process
According to the Sufficiency Economy Philosophy

นักศึกษา

นายประสันตา โสมอินทร์

รหัสประจำตัว

53630258

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

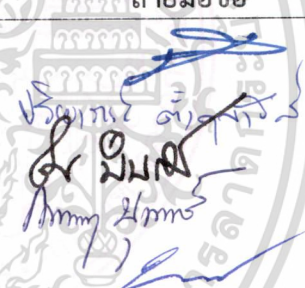
การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.ณรงค์ พิมสาร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รศ.พีระวุฒิ	สุวรรณจันทร์	
ผศ.ดร.ปรียาภรณ์	ตั้งคุณานันต์	
ดร.ณรงค์	พิมสาร	
ผศ.ดร.กาญจนา	บุญศักดิ์	
ดร.ทนงศักดิ์	โสวัจสตากุล	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ

7 พฤษภาคม 2556 เวลา 14.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ

ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่ 6 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2556

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นักศึกษา

รหัสประจำตัว

ปริญญา

สาขา

พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ
จัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นายประสันตา โสมอินทร์

53630258

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

การบริหารการศึกษา

2556

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปริญญาวัฒน์ ตั้งคุณานันต์

ดร. ณรงค์ พิมสาร

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 304 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test แบบ Independent

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านพัฒนาบุคลากร อันดับสาม คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาและอันดับสุดท้าย คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

Thesis Title	Roles of Administrators toward the Learning Process According to the Sufficiency Economy Philosophy
Student	Mr. Prasanta Soemintara
Student ID	53630258
Degree	Master of Industrial Education Administration
Program	Education Administration
Year	2013
Thesis Advisor	Assistant Professor. Dr. Pariyaporn Tungkunan
Thesis Co-advisor	Dr. Narong Pimsarn

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare roles of school administrators on learning and teaching arrangement in sufficiency economy philosophy in school which were under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 2, classified by school sizes. Sample were 304 heads of departments in schools which were under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 2. A set of questionnaire with 5 rating scales was used for data collection. The data were analyzed by a computer program with frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research findings were:

1. The roles of school Administrators on promotion of learning and teaching arrangement with sufficiency economy philosophy in schools which were under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 2 as a whole was at the most level. Consideringly, All aspects were at the most levels as well. They could be arranged from the highest to the means such as student development activities, personnel development, school management, curriculum and learning and teaching respectively.

2. Administrators who worked large and extra large schools which were under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 2 had no different roles on promotion of learning and teaching arrangement with sufficiency economy philosophy as a whole and each aspect.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดีด้วยคำแนะนำ คำปรึกษาอย่างเอาใจใส่ใกล้ชิด ก่าลังใจและความเมตตาอย่างสูงยิ่งจาก ผศ.ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และ ดร.ณรงค์ พิมสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.กาญจนา บุญภักดี ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะเพิ่มเติมและช่วยเหลือใน การปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและให้ ก่าลังใจอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล และ ขอบพระคุณหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่น สาขาวิชาการบริหารการศึกษารุ่นที่ 1 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมที่ ให้ก่าลังใจด้วยดีเสมอมา

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้คุณพ่อ คุณแม่ พี่ น้อง ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ประสันตา โสมอินทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญรูป.....	VII
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.6 คำนิยามคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.....	10
2.2 การจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	15
2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	41
2.4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภาระงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้.....	61
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 สัญลักษณ์ของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
4.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2.....	75
4.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามขนาดขอสถานศึกษา.....	85
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	86
5.2 อภิปรายผล.....	88
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	93
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	101
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
ประวัติผู้เขียน.....	118

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหาร จัดการสถานศึกษา.....	33
2.2	วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน.....	34
2.3	วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน.....	35
2.4	วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากร.....	36
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	69
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	75
4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมและรายด้าน.....	75
4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา.....	76
4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	80
4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	82
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากร	83
4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	85

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2.1	หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข.....	19
2.2	แนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา....	30
2.3	ขั้นตอนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา.....	31
2.4	กลไกในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	32

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนการศึกษาแห่งชาติ (2554-2559) ได้ัญญเหตุหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานของแผนเพื่อใช้ชี้กำหนดมาตรการต่างๆ และการดำเนินการทุกขั้นตอน เป็นแผนบูรณาการเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมเกิดความสัมพันธ์เป็นกระบวนการเดียวกัน คำนี้ถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่สำคัญที่สุดและให้มีการผสมผสานวิทยาการใหม่ๆ เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยที่มีอยู่เดิม การศึกษาอย่างบูรณาการจะพัฒนาผู้เรียนทั้งในทางสมรรถนะการแข่งขันก้าวทันโลกพร้อมๆ กับความสามารถสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตด้วยจิตใจที่ยึดมั่นในสันติภาพในกรอบศาสนธรรม เป็นความกลมกลืนของความตื่นตัวเต็มท้ออย่างมีความสมดุลอันเป็นคุณลักษณะที่เป็นเลิศโดยแท้จริงสำหรับคนรุ่นใหม่ในศตวรรษที่โลกกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคคติของความยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2551 : 3)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวิสัยทัศน์เป็นองค์หลักในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีคุณภาพตามมาตรฐาน พันธกิจ ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและกลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ซึ่งดำเนินการใน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สถานศึกษา การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาใช้เป็นหลักในการบริหารและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากรการบริหารทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ สภาพแวดล้อมอย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์สูงสุด ส่วนที่ 2 การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน หลักสูตร สาระการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 6) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรับนโยบายมาดำเนินการ จึงกำหนดกลยุทธ์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 โดยมีจุดเน้น คือ 1) โรงเรียนจัดกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้ที่คัดสรรเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้การสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) พัฒนาโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบและโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบและสนับสนุนให้โรงเรียนต้นแบบเดิมได้พัฒนาต่อยอดและสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนอื่นๆ 3) สนับสนุนรูปแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรูปแบบที่หลากหลายเพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 4) เสริมความเข้มแข็งให้แก่ระบบดูแลเหลือนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและขยายสู่โรงเรียนขยายโอกาส (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 27)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการให้สถานศึกษาในสังกัดขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านกรพัฒนาศาสนา โดยกำหนด

เอกสารแนบท้ายนี้ให้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2551-2552 โดยกำหนด

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนการดำเนินงานหลักไว้ 4 ประการ คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจโดยการพัฒนาบุคลากร สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์ต่างๆ การนำสู่การปฏิบัติโดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษา การประสานความร่วมมือกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษาและการติดตามประเมินผล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2555 : 22) และกระทรวงศึกษาธิการได้สรุปผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ปีงบประมาณ 2550 พบว่า จำนวนสถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทั้งหมดจำนวน 385 แห่ง ผ่านการประเมินเบื้องต้นจำนวน 196 แห่ง และคัดเลือกเป็นสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดการกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 135 แห่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาคือด้านพัฒนาบุคลากรสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ ส่วนปัญหาที่พบภายในสถานศึกษาที่ดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาบางแห่งไม่เข้าใจหลักการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จึงดำเนินการได้ไม่ตรงกับเป้าหมายการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาที่แท้จริง สถานศึกษาที่อยู่ในชนบทห่างไกลบางแห่งพบว่าดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาได้ดีมีร่องรอยการดำเนินการอย่างประจักษ์แต่ไม่มีการบันทึกและการจัดทำเอกสารทางวิชาการ ในเรื่องงบประมาณพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่เข้าใจการใช้งบประมาณในการดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษาบางแห่งยังไม่เข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีและไม่สามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับชั้นปีได้ ครูผู้สอนยังไม่สามารถบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับหลักสูตรปกติได้ครบทุกกลุ่มสาระและยังพบว่าสถานศึกษาบางแห่งเน้นดำเนินการด้านการเกษตร เช่น การปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เพียงด้านเดียว 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง แต่ยังขาดการลงมือปฏิบัติจริง เช่น การออม การทำบัญชีรับ-จ่าย การประหยัด การทำการเกษตรฯ และ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและการบูรณาการหลักสูตรสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 49)

จากผลการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาดังกล่าวอาจสรุปปัญหาได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีบทบาทชัดเจนและจริงจังมากพอในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพราะเป็นเรื่องใหม่ จึงทำให้การดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทั้งในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านการพัฒนาบุคลากรไม่ตรงตามเป้าหมายที่แท้จริง อาจมีสาเหตุมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจากสภาพการณ์ดังกล่าวอาจวิเคราะห์ได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความชัดเจนและจริงจังมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ อดุสากรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จึงสนใจศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของครูที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยผลการศึกษาที่ได้จะไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและแก้ไขการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.4.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.4.1.1 เกณฑ์การกำหนดขนาดของสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของสถานศึกษากรมสามัญศึกษา (เดิม) จำแนกสถานศึกษาออกเป็น 2 ขนาด คือ ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ เนื่องจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. 2554 : 13)

1.4.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่

โกศล เดชเดียวและคณะ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในทัศนะของครูผู้สอนกรณีศึกษา ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนในด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนโดยเฉลี่ยโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีระดับการปฏิบัติการมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ด้านการบริหารโรงเรียนโดยเฉลี่ยโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

บุญร่วม คิดการ (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติตนของผู้บริหารตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยส่วนรวมและเป็นรายด้านในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีระดับการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

สุธาสินี วิทยาภรณ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับผลการบริหารโรงเรียน พบว่า ระดับพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง พฤติกรรมการบริหาร พฤติกรรมการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรุณ สรรพคุณ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต1 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการบริหารงานหลักสูตรและงานวิชาการที่มีขนาดโรงเรียนต่างมีการปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ด้านการติดตามผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.2 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

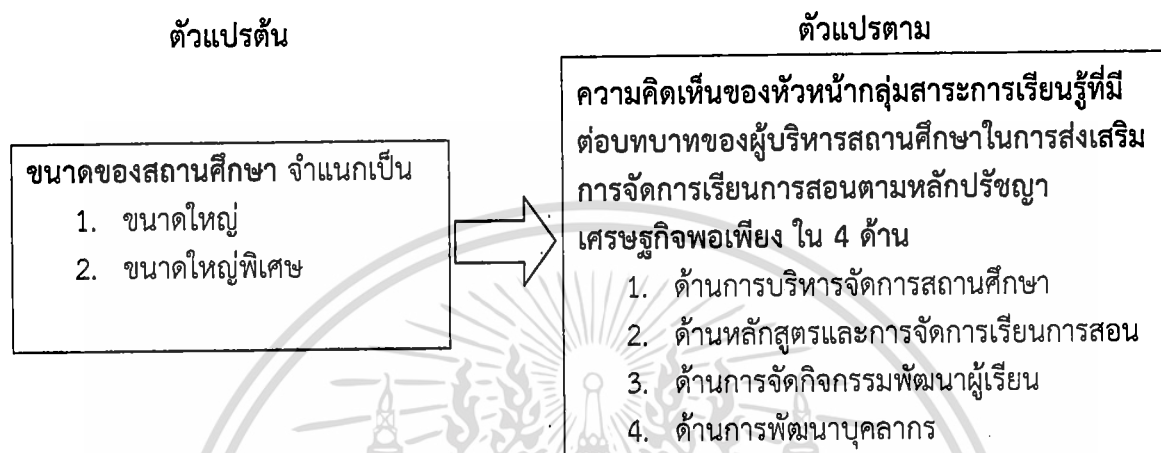
กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 4) มีนโยบายเร่งด่วนปฏิรูปการศึกษาโดยยึดมั่นในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงกำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร

ปรียานุช พิบูลสราวุธ (2552 : 15) สรุปหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาในเอกสารสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาว่าการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและแนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในสถานศึกษามี 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดเครื่องมือในการประเมินสถานศึกษาพอเพียง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันอาจจะทำให้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร แตกต่างกัน

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีขอบเขตการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 52 แห่ง มีจำนวนครูที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 416 คน จำแนกเป็นสถานศึกษาละ 8 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (อ้างในพรหมณี สักิจวัฒน์. 2553 : 134) ที่มีความเชื่อมั่น 95% จากขนาดประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 304 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.5.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น

- (1) ขนาดใหญ่
- (2) ขนาดใหญ่พิเศษ

1.5.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 4 ด้าน ดังนี้

- (1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
- (2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
- (3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- (4) ด้านการพัฒนาบุคลากร

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำและให้การสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

1.6.1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย โครงสร้างการบริหารงาน แผนงานประจำปี แผนปฏิบัติงานและการบริหารงาน 4 งาน ดังนี้

(1) งานวิชาการ หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ นโยบายแผนงานวิชาการ แผนปฏิบัติงานวิชาการ จัดทำปฏิทินวิชาการ สรรหาบุคลากรรับผิดชอบทางวิชาการ จัดทำกิจกรรม/โครงการทางวิชาการ จัดทำโครงการสอน จัดทำบันทึกการสอน จัดทำตารางสอน จัดครูเข้าสอน จัดชั้นเรียน จัดแบบเรียน ปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกงาน จัดสื่อการเรียนการสอน จัดห้องสมุด/วิทยบริการ จัดนิเทศการสอน จัดการวัดผลและประเมินผล จัดเทียบโอนผลการเรียน วิจัยพัฒนาคุณภาพ การศึกษา พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ แนวทางการศึกษา พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ประสานความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากร ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการ ศึกษา

(2) งานงบประมาณและทรัพยากร หมายถึง การวางแผนงบประมาณและทรัพยากรอย่างเป็นระบบ การดำเนินการตามแผนงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดสัดส่วนการใช้งบประมาณและทรัพยากรมีความเหมาะสม คุ่มค่า การระดมทุนและทรัพยากรในห้องถิ่นจากหน่วยงานในห้องถิ่น การติดตามการใช้งบประมาณและทรัพยากร การพัฒนาแผนงานงบประมาณและทรัพยากรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

(3) งานบริหารงานบุคคล หมายถึง การมีแผนงานอัตรากำลัง การประเมินอัตรากำลัง การจัดทำแผนอัตรากำลัง การสรรหาและจัดการบุคลากรเหมาะสม การประเมินการปฏิบัติงาน กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน ส่งเสริมเชิดชูเกียรติ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพ สร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมการปฏิบัติตามวินัยของบุคลากร การขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและการขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(4) งานบริหารงานทั่วไป หมายถึง งานธุรการ งานระบบข้อมูลสารสนเทศ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานจัดระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ งานระบบข้อมูลสารสนเทศ สถานศึกษา งานจัดระบบเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น งานอาคารสถานที่ งานสิ่งแวดล้อม งานประชาสัมพันธ์ งานส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน งานส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน งานประสานงานกับหน่วยงานในท้องถิ่น งานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายและสนับสนุน เครือข่ายทางการศึกษา งานจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา งานวิจัยเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา งานรับนักเรียน และจัดทำสำมะโนนักเรียน

1.6.1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การบริหารงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

(1) หลักสูตร หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ/ภารกิจ เป้าหมายของหลักสูตร การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานหลักสูตร การเชิญผู้ปกครองร่วมประชุมจัดทำหลักสูตร การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียน การจัดครูเข้าสอนตามหน่วยการเรียนรู้ การประเมินหลักสูตร การประเมินแผนการสอน การประเมินการใช้หลักสูตร การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การบริการวัสดุด้านหลักสูตร

(2) การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ เผชิญสถานการณ์แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เน้นกระบวนการ ทดลอง ปฏิบัติในรูปแบบโครงงาน การค้นคว้ารายบุคคล/กลุ่ม ส่งเสริมความสามารถตามความถนัดเต็มศักยภาพ การแสดงออกทั้งด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา วัฒนธรรม นันทนาการและภูมิปัญญาไทย ส่งเสริมประชาธิปไตย ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมการมีวินัย การเสียสละ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การแบ่งปัน การเกื้อกูล ส่งเสริมการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้และการเผยแพร่ความรู้ ส่งเสริมการประกวดความสามารถในด้านต่างๆ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.6.1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การจัดให้มีกิจกรรมแนะแนว ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชุมนุม ชมรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.6.1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาโดยการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน นิเทศ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการทั้งในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการสอน สภาพจิตใจของครูตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.6.2 ขนาดสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามเกณฑ์การกำหนดขนาดสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา (เดิม) ได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

- (1) สถานศึกษาขนาดเล็ก คือ มีนักเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 500 คน
- (2) สถานศึกษาขนาดกลาง คือ มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน
- (3) สถานศึกษาขนาดใหญ่ คือ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 -2,500 คน
- (4) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ คือ มีนักเรียนมากกว่า 2,500 คนขึ้นไป

1.6.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

1.6.4 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 4) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 5) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 6) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 7) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและกลุ่มสาระการเรียนรู้และ 8) สุขศึกษาและพลศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร บทความและนโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- 2.1 ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
 - 2.1.1 ประวัติความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
 - 2.1.2 การบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
 - 2.1.3 จำนวนครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
 - 2.1.4 เกณฑ์การกำหนดขนาดของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 2
 - 2.1.5 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
- 2.2 การจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.2.1 ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.2.2 หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.2.3 การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
 - 2.2.4 การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.3.1 ความหมายของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.3.2 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.3.3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
 - 2.3.4 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
 - 2.3.5 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 2.3.6 ด้านการพัฒนาบุคลากร
- 2.4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภาระงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.1.1 ประวัติความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 18 สิงหาคม 2553 เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553 กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ครอบคลุมเขตปกครองในกรุงเทพมหานคร 27 เขต ได้แก่ เขตคลองสามวา คันนายาว จตุจักร ดอนเมือง บางกะปิ บางเขน บึงกุ่ม ประเวศ มีนบุรี ลาดกระบัง ลาดพร้าว วังทองหลาง สวนหลวง หลักสี่ สะพานสูง สายไหม ดินแดง หนองจอก ห้วยขวาง คลองเตย บางคอแหลม บางนา บางรัก วัฒนา พระโขนง ยานนาวาและเขตสาทร มีพื้นที่ติดต่อ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2555 : 1) ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานนทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ภารกิจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2555 : 3) ดังนี้

(1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

(2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงาน

(3) ประสานส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(4) กำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา

(5) ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(7) จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

(9) ดำเนินการและประสานส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(10) ประสานส่งเสริมการดำเนินการของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา

(11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไประหว่างองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

(12) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

2.1.2 การบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้สนองนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมองค์กร กลยุทธ์ เป้าประสงค์ตามแผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2555 : 34-35) ดังนี้

วิสัยทัศน์ เป็นองค์กรแห่งการบริหารเพื่อการเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพสู่ความเป็นเลิศระดับมาตรฐานสากลบนวิถีความเป็นไทย

พันธกิจ พัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพด้วยวิถีไทย เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรู้ คุณธรรม ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่คุณภาพระดับสากล

ค่านิยมองค์กร Together as one = รวมกันเป็นหนึ่ง

ประเด็นกลยุทธ์

- (1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาและการเรียนรู้
- (2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้
- (3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม

เป้าประสงค์

(1) สถานศึกษาพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นเลิศสู่มาตรฐานสากล

(2) ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรม ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิถีไทย พัฒนาสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

(3) ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเท่าเทียม ทัวถึง ตรงตามศักยภาพ

(4) ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน รู้ศักยภาพเขา รู้ศักยภาพเราเท่าทันและแข่งขันในระดับสากลได้ ช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(5) ผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรได้รับการพัฒนาทั้งระบบอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานวิชาชีพและได้รับวิทยฐานะสูงขึ้น

(6) วิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านคุณภาพ การศึกษาด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษาและด้านการส่งเสริมการมีงานทำ

(7) พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ กระจายอำนาจ เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและ ส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารตามแนวทางการกระจายอำนาจทาง การศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาการวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้

จุดเน้นสำคัญการขับเคลื่อนกลยุทธ์

การขับเคลื่อนกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 เน้นหลักการสำคัญ (สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2555 : 35– 36) ดังนี้

(1) มุ่งสนับสนุนการทำงานลงสู่ระดับห้องเรียนและสถานศึกษาให้มากที่สุด โดย เน้นระบบการประกันคุณภาพภายใน การนิเทศ ช่วยเหลือติดตามความก้าวหน้าของสถานศึกษาเป็น รายโรงเรียนและการแก้ไขการทำงานของสถานศึกษา หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งนี้ภายใต้การดูแลขององค์คณะ บุคคลและความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) มุ่งพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยใช้ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอกเป็น ฐานการพัฒนา

(3) สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และสถานศึกษาดำเนินการ กิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายที่ส่วนกลางกำหนด ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการ สร้างสรรค์ผลงานและการมีส่วนร่วมของชุมชน เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสังคมทุกภาค ส่วนอย่างกว้างขวาง

(4) สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มุ่งเน้นการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา นำมาซึ่งผลลัพธ์ทางการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(5) สถานศึกษานำบูรณาการการจัดการศึกษาและการใช้ทรัพยากรกับหน่วยงานอื่นๆ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว

จุดเน้น

- (1) ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระวิชาหลักเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 5
- (2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษามีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ตั้งคำถามสร้างเครื่องมือ กำหนดแหล่งรวบรวมข้อมูล สรุปเขียนรายงานได้
- (3) นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความรักชาติไทย
- (4) เพิ่มศักยภาพนักเรียนด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์และด้านเทคโนโลยี
- (5) สร้างทางเลือกในการเรียนรู้ที่เน้นให้ประชากรวัยเรียนทุกคนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ลดอัตราการออกกลางคัน ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
- (6) ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (7) นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและสังคมพหุวัฒนธรรม
- (8) ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิจัย สนับสนุนให้มีการเผยแพร่งานวิจัยอย่างแพร่หลาย
- (9) สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งและได้รับการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก ตลอดจนการพัฒนาสถานศึกษาในพื้นที่ชนบท โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล
- (10) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผ่านการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- (11) นักเรียนมีทักษะชีวิตในการรับมือกับสถานการณ์และภัยพิบัติต่างๆ

2.1.3 จำนวนครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้สรุปจำนวนข้าราชการครูในสังกัดในปีงบประมาณ 2555 มีจำนวนทั้งสิ้น 5,181 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 49 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 196 คน และ ครู จำนวน 4,936 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2555 : 15-17)

2.1.4 เกณฑ์การกำหนดขนาดของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา(เดิม)ในการกำหนดขนาดของสถานศึกษาตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2554 : 13) ดังนี้

- (1) สถานศึกษาขนาดเล็ก คือ มีนักเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 500 คน
- (2) สถานศึกษาขนาดกลาง คือ มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน
- (3) สถานศึกษาขนาดใหญ่ คือ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 -2,500 คน
- (4) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ คือ มีนักเรียนมากกว่า 2,500 คนขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.5 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีจำนวน 52 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2555 : 13-14) ได้แก่

- (1) โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน
- (2) โรงเรียนนวมินทราชูทิศกรุงเทพมหานคร
- (3) โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม
- (4) โรงเรียนสตรีวิทยา 2
- (5) โรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์)
- (6) โรงเรียนดอนเมืองจาตุรจินดา
- (7) โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
- (8) โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
- (9) โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2
- (10) โรงเรียนหอวัง
- (11) โรงเรียนสารวิทยา
- (12) โรงเรียนราชวินิตบางเขน
- (13) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการรัชดา
- (14) โรงเรียนราชดำริ
- (15) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
- (16) โรงเรียนศรีพฤฒา
- (17) โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง
- (18) โรงเรียนบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
- (19) โรงเรียนเทพศิลา
- (20) โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง
- (21) โรงเรียนยานาเวศพิทยาคม
- (22) โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
- (23) โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ
- (24) โรงเรียนสิริรัตนาร
- (25) โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
- (26) โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
- (27) โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา 2
- (28) โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก
- (29) โรงเรียนบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4
- (30) โรงเรียนบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2
- (31) โรงเรียนบางกะปิ
- (32) โรงเรียนบางกะปิ สุขุมวิทอุปถัมภ์
- (33) โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ
- (34) โรงเรียนสตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ
- (35) โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เบญจมราชาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (36) โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง
- (37) โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า
- (38) โรงเรียนพรตพิทยพยัต
- (39) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
- (40) โรงเรียนพุทธจักรวิทยา
- (41) โรงเรียนกุนนทีรุชาราภวิทยาลัย
- (42) โรงเรียนนนทรีวิทยา
- (43) โรงเรียนนวมินทราชูทิศ บดินทร์เดชา
- (44) โรงเรียนปทุมคงคา
- (45) โรงเรียนพระโขนงวิทยาลัย
- (46) โรงเรียนวัดสุทธิวราราม
- (47) โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย
- (48) โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต
- (49) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาสุวรรณภูมิ
- (50) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาสุวินทวงศ์
- (51) โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ
- (52) โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒารามในพระบรมราชินูปถัมภ์

2.2 การจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.1 ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานคำจำกัดความของเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง การดำเนินชีวิต การมีเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกินสามารถเลี้ยงดูตัวเองได้ โดยมีความเหมาะสมเพียงพอกับความต้องการของตนเองได้ (กรมการปกครอง, 2541 : 4)

สุเมธ ตันติเวชกุล (อ้างใน นุชจรีย์ ม่วงอยู่, 2543 : 286-287) ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า คือ เศรษฐกิจที่สามารถพึ่งพาตัวเอง (Relative Self-Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ต้องตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับต่อไป

สุรีพร เอี้ยวถาวร (2550 : 10) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็น ที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ปริญญช พินุลสรารูธ (2549 : Online) กล่าวว่า ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไปในมิติต่างๆ ของการกระทำ ความมีเหตุมีผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบและการมีภูมิคุ้มกัน เพื่อพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เงื่อนไขการตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขความรู้ควบคู่กับคุณธรรม กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ ได้แก่ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติและเงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ได้แก่ มีความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาและรอบคอบในการดำเนินชีวิต

วินัย ประวันนา (2544 : 10) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเอง ครอบครัวหรือชุมชนได้โดยอาศัยหลักการพึ่งตนเองให้มากที่สุด โดยเฉพาะอาชีพการเกษตร ซึ่งประเทศไทยมีทรัพยากรดินและน้ำที่สมบูรณ์ ถ้าหากมีการจัดสรรอย่างเหมาะสมก็จะสามารถพัฒนาผลผลิตเลี้ยงประชากรทั่วประเทศได้อย่างสมบูรณ์ โดยอาศัยหลักสำคัญ คือ ให้เกษตรกรมีความพอเพียงเลี้ยงตัวเองได้ (Self-Sufficiency) ในระดับชีวิตที่ประหยัดก่อน ทั้งนี้ต้องมีความสามัคคีในท้องถิ่น

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่เน้นความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย อุ่มชูตัวเองได้และดำเนินชีวิตด้วยคุณธรรม นำวิชาความรู้มาปรับใช้ในชีวิตให้เกิดความพอมีพอกิน มีหลักการสำคัญ คือ 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและ 2 เงื่อนไข ได้แก่ มีความรู้และคุณธรรม

2.2.2 หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันและ 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม มีรายละเอียดดังนี้

(1) ความพอประมาณ

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549 : 13) ให้ความหมายของความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ประดินันท์ อุปรมัย (2551 : 22-23) ได้กล่าวถึงความพอประมาณว่า เกิดจากที่บุคคลมีความเข้าใจในศักยภาพของตน ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีอยู่แตกต่างกันอันมาจากปัจจัยทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเฉพาะตนที่แตกต่าง ศักยภาพแต่ละบุคคลจะเป็นตัวกำหนดความสามารถ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาใดๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๒๖๖๖

ของบุคคลที่จะคิดทำหรือปฏิบัติให้พอเหมาะกับศักยภาพที่มีโดยต้องคำนึงถึงความจำเป็นก่อนหลังในการคิด การกระทำ

พงศ์ รัตนะ (2551 : 37) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง ลักษณะของความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะในการอุปโภคบริโภคจะต้องอยู่ในความพอดีพอควร กล่าวคือ สามารถควบคุมการใช้จ่ายให้อยู่ในความพอดี ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือยจนเกินไปต้องรู้จักคำว่าพอ คือ พอดี พอเหมาะกับสภาพของตนเอง การใช้จ่ายที่พอประมาณจะต้องสมดุลกับรายได้เป็นการใช้จ่ายที่เดินตามทางสายกลาง โดยไม่ให้เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น มีรายได้เท่าไรก็ให้จ่ายแต่พอเพียงเท่านั้น ทั้งนี้ต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นด้วย

สุภาภรณ์ อินทองคง (2550 : Online) กล่าวว่า ความพอประมาณ คือ ความพอดีไม่มากไม่น้อยเกินไปโดยเฉพาะมีการอุปโภคบริโภคปัจจัยต่างๆ ในการดำรงชีวิต เช่น กินพอประมาณ ดื่มพอประมาณ ใช้พอประมาณ ก็คือกินดื่มใช้แต่พอดีพอเหมาะแก่ความต้องการของร่างกายขององค์กรที่เรียกว่ากินเป็นใช้เป็นอย่างประหยัด มีธัญส์

สรุปได้ว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของตนเอง

(2) ความมีเหตุผล

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549 : 13) ให้ความหมายความมีเหตุผลว่า หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

จรรยาพร ธรณินทร์ (2550 : Online) สรุปว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจอย่างไม่ประมาทในการใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีเหตุมีผล โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นลักษณะของความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตตามหลักของความพอเพียง

ปริญานุช พิบูลสรารุ (2549ก : Online) กล่าวถึง ความมีเหตุผลว่าเป็นลักษณะของความไม่ประมาท รอบรู้และมีสติ รู้สาเหตุ รู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในด้านต่างๆ รู้จักการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล มีความจำเป็น ไม่ใช่สิ่งของเกินฐานะตลอดจนใช้ของอย่างคุ้มค่า ประหยัด

สุภาภรณ์ อินทองคง (2549 : Online) กล่าวว่า ความมีเหตุผลนั้นเป็นการคิดการพูดและการกระทำบนฐานของความรู้ที่มาและที่ไปของเรื่องนั้นๆ ว่าเป็นอย่างไร มีเหตุผล ปัจจัยอะไรเป็นตัวก่อให้เกิดจะหลุดออกจากเหตุนี้ไม่ได้โดยอาศัยช่องทางใดและจะใช้วิธีการใด การรู้เหตุรู้ผลที่ว่านี้จะช่วยให้แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้สำเร็จมากขึ้น

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2551 : Online) กล่าวว่าในการมีเหตุผลจะต้องคิดวิเคราะห์ทุกอย่างก่อนลงมือปฏิบัติ

สรุปได้ว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้เหตุผล ความรู้และคุณธรรม ในการตัดสินใจ

(3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ประดินันท์ อุปรมัย (2551 : 26-27) กล่าวถึง การมีภูมิคุ้มกันตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การที่บุคคลรู้ทันการเปลี่ยนแปลงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างสมเหตุผล มีการ

เตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

ธนวรรณ พลวิชัย (2549 : Online) สรุปได้ว่า การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมความพร้อมในการดำเนินชีวิตที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งในระยะใกล้และไกล สามารถที่จะเตรียมรับมือกับมันได้

ประเวศ วะสี (2547 : Online) กล่าวถึงการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จะต้องมีการคุ้มกันผลกระทบจากภายในและภายนอก ได้แก่ ความไม่ประมาท ขาดสติ จะคิด จะทำ จะพูดอะไรต้องระมัดระวัง ไม่ผลิผลามด่วนได้ ต้องรู้เขารู้เรา โดยเฉพาะผู้นำทุกระดับ จะต้องตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท ต้องพร้อมจะรับและรุกได้เสมอ เพราะปรากฏการณ์ทั้งทางสังคม วัฒนธรรมและธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามกฎธรรมชาติ

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2549 : 9) กล่าวว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีนั้น คือ การมีสุขภาพดี พร้อมรับความเสี่ยงต่างๆ สามารถทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและสังคม ตลอดจนเรียนรู้และพัฒนาตามอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การมีความพร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถดำรงอยู่ได้อย่างเหมาะสม มีเหตุมีผล พอประมาณ มีความรู้และคุณธรรม

(4) เงื่อนไขความรู้ คือ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 1-8) ได้สรุปแนวทางไว้ว่า สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(4.1) มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป เห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาตนเองพัฒนากลุ่ม/โรงเรียน/ชุมชนและพัฒนาสังคมโดยรวมและมีทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

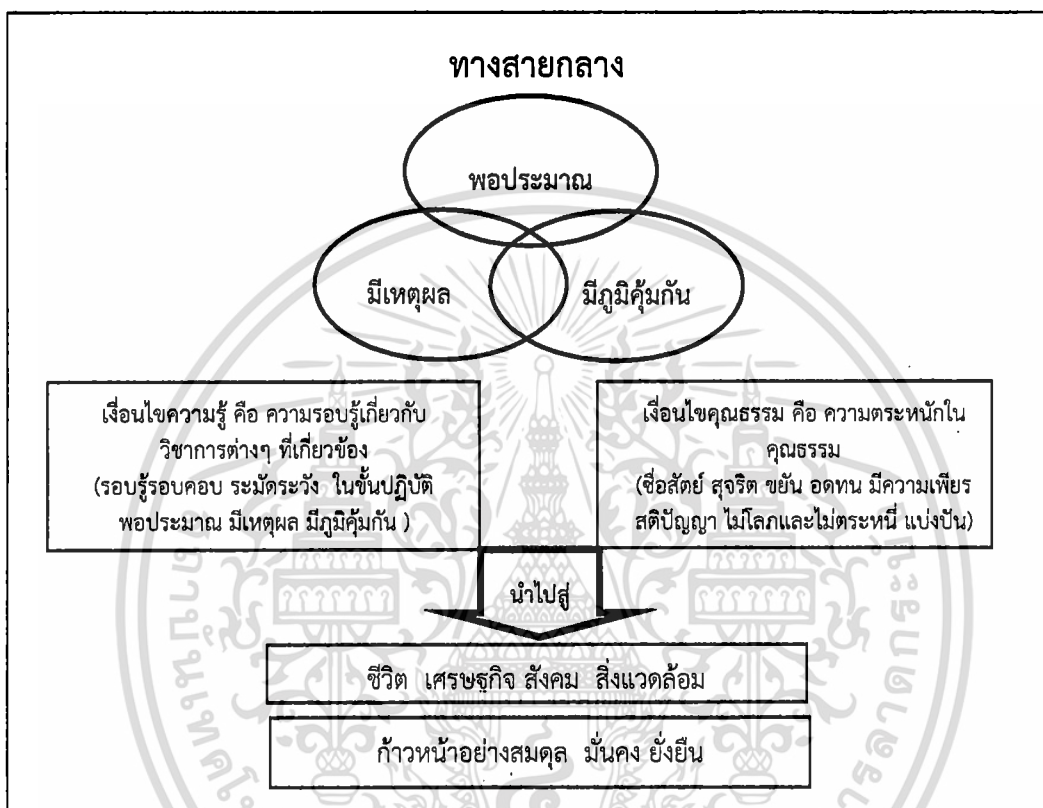
(4.2) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคลและสอดคล้องกับภูมิสังคมต่างๆ เช่น การผลิตและจำหน่ายสินค้า การให้บริการ การดำเนินธุรกิจขนาดต่างๆ การใช้จ่ายและการออม การเกษตร ฯลฯ เพื่อให้สามารถอุ้มชูตัวเองและครอบครัวได้ คือ มีทักษะ ค่านิยมและจริยธรรมเบื้องต้นที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล ไม่เบียดเบียน นำไปสู่ความสันติสุขและรู้จักสามัคคีใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์และความสุขอย่างยั่งยืนและสืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น หวงแหนทรัพย์ สมบัติของชาติ รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

(5) เงื่อนไขคุณธรรม คือ ความตระหนักในคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียรอดทน แบ่งปัน มีสติ ปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เกื้อกูล มีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปหลักการ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข เป็นคุณลักษณะของ เศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นห่วงสอดประสานกันเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ง่ายทั้งความพอประมาณ ความมี เหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยต้องดำเนินไปอย่างมีความรู้และคุณธรรมพร้อมกัน

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การ พัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ซึ่งสามารถเป็นแผนภาพได้ดัง แสดงในรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ท่วง 2 เงื่อนไข
ที่มา : รงค์ ประพันธ์พงศ์. 2550 : 36

2.2.3 การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

2.2.3.1 ความเป็นมา

กระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวในรายงานการตรวจราชการประจำเขตราชการที่ 8 เล่มที่ 4 ถึงโครงการคุณธรรมนำความรู้ ปี พ.ศ. 2550-2551 โครงการเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยนำ คุณธรรมความรู้ตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างกระบวนการ เรียนรู้ ปลุกฝังจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิถีประชาธิปไตยและ ธรรมภิบาลไว้ 3 มาตรการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 29-33) ดังนี้

มาตรการที่ 1 การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ทุกระดับและประเภทการศึกษา ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่ โครงการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนและโครงการผลักดันหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรการที่ 2 พัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดทำหลักสูตรและการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรการที่ 3 สร้างเครือข่ายคุณธรรมในเขตพื้นที่การศึกษา สร้างคุณธรรม วัฒนธรรมในสถานศึกษา เชื่อมโยงความร่วมมือ ร่วมคิดร่วมทำของบ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ประกอบด้วย 4 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนที่พึงประสงค์และเครือข่ายคุณธรรม โครงการส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ โครงการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย และโครงการรณรงค์ส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษาและอาสาสมัครส่งเสริมประชาธิปไตย กระทรวงศึกษาธิการ

การกำหนดยุทธศาสตร์ มาตรการและโครงการหลักที่ดำเนินการในปีงบประมาณ 2551 ซึ่งเป็นปีแรกในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น การจัดเตรียมแผนการดำเนินงานตั้งแต่ระดับกระทรวง องค์กรหลัก หน่วยงานระดับจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม การจัดเตรียมด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรให้ได้รับรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการจัดงบประมาณรองรับในช่วงระยะเวลา 3 ปี (ปีงบประมาณ 2551-53) ในปี 2551 มีเป้าหมายที่เน้นพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนครู บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรม

2.2.3.2 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 2550-2554 ในเอกสารแนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยมีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับร่วมประสานความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 6-7) ดังนี้

วิสัยทัศน์ คือ กระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

นโยบาย กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและแผนดำเนินงานหลักไว้ 4 ประการ ดังนี้

(1) การสร้างความรู้ความเข้าใจโดยการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมรูปแบบต่างๆ การพัฒนาบุคลากรเครือข่าย การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ

(2) การนำสู่การปฏิบัติโดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการในสถานศึกษา

(3) การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่ายโดยการจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

(4) การติดตามประเมินผลโดยการพัฒนาดัชนีวัดความพอเพียงของสถานศึกษา การติดตามผลงานในพื้นที่ การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน การประเมินผล

นักเรียน นักศึกษาและประชาชนที่รับบริการ ตลอดจนเชื่อมโยงผลงานของครู/ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จกับการประเมินวิทยฐานะ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมาย กำหนดเป้าหมายไว้ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง

ระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกจังหวัดจำนวน 800 แห่ง

ระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ

ยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเอกสารแนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 23-24) ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการขับเคลื่อน

(1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา

(2) จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษาโดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับ โดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อัตนุบุคคลและครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้เข้าไปขยายผลในครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ

(3) จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร

แนวทางการขับเคลื่อน

(1) อบรม สัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(2) ฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายให้สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย

แนวทางการขับเคลื่อน

(1) ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1:10 แห่ง ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

(2) ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริม สนับสนุน ประสานการดำเนินงานของเครือข่าย

(3) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

แนวทางการขับเคลื่อน

(1) เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาโดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ

(2) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล

แนวทางการขับเคลื่อน

(1) จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาคและระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวม ระดับภูมิภาคและสถานศึกษา

(2) กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือและคู่มือในการติดตามและประเมินผล

(3) ดำเนินการติดตามประเมินผลและรายงานผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ การติดตามประเมินผลได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จไว้ 4 ด้าน คือ

(1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

(2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

(3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

(4) ด้านการพัฒนาบุคลากร

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2549 : 33-41) กล่าวถึงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรายงานการตรวจราชการประจำเขตราชการที่ 8 นครราชสีมา เอกสารเล่มที่ 4 ว่าการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษานั้นจะต้องมุ่งที่การพัฒนาที่ตัวครูก่อนเป็นอันดับแรก เพราะครูถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ เพราะเมื่อครูเข้าใจครูก็จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้ ครูจะสอนให้เด็กรู้จักพอ ครูจะต้องรู้จักพอก่อน โดยอยู่อย่างพอเพียงและเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีสติในการรับข้อมูลต่างๆ ที่เข้ามา รู้จักรับและรู้จักต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ หมั่นศึกษาเพิ่มพูนความรู้อย่างเป็นขั้นตอน ไม่ก้าวกระโดดในการเลือกรับข้อมูลต้องรู้จักพิจารณาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รู้จักแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ประเมินความรู้และสถานการณ์อยู่ตลอดเวลาจะได้รู้จักและเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับสภาพและผลจากการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ได้อย่างรอบคอบและระมัดระวัง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549 : 33-41)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อน คือ การทำให้เด็กรู้จักความพอเพียง ปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะ ให้เด็กมีความสมดุลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดย สอดแทรกแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร สารการเรียนรู้ ต่างๆ เพื่อสอนให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าของ ทรัพยากรต่างๆ รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมและ เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยมความเป็นไทย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รู้ว่าตนเองเป็น องค์ประกอบหนึ่งในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมโลก การกระทำของตนย่อมมีผลและเชื่อมโยงกับ สภาพแวดล้อมในโลกที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น สำคัญคือครู ต้องรู้จักบูรณาการการจัดการเรียนการสอนและเด็กและเยาวชนเห็นถึงความเชื่อมโยงในมิติต่างๆ ทั้ง ด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจซึ่งเป็นองค์รวมนี้จะเกิดขึ้นได้ครูต้องใช้ทั้งความรู้และ คุณธรรมเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน

การจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นดำเนินการได้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาและส่วนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่ง ประกอบด้วย การสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสารการเรียนรู้ในห้องเรียนและ ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระยะแรกได้เริ่มจากการไปค้นหากิจกรรม พัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและการจัดการที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ พอประมาณกับศักยภาพของนักเรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้ง เช่น เด็ก ช่วงชั้นที่ 2 ทำ สหกรณ์ได้ เด็กช่วงชั้นที่ 4 ดูแลสิ่งแวดล้อม มีการส่งเสริมให้ใช้ความรู้รอบคอบ ระมัดระวัง ฝึกให้เด็กคิดเป็น ทำอย่างเป็นเหตุเป็นผลและมีภูมิคุ้มกัน ส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกับ ผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น มีวินัย มีสัมมาคารวะ ปลูกฝังจิตสำนึก รักษาสิ่งแวดล้อม สืบสานวัฒนธรรมไทย กล่าวคือ สอนให้ผู้เรียนยึดมั่นในหลักศีลธรรม พัฒนาคนให้ เขารู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคมและช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมต้องยั่งยืนโดยมีภูมิคุ้มกัน ในด้านต่างๆ ถึงจะเปลี่ยนผู้อำนวยการแต่กิจกรรมก็ยังดำเนินอยู่ อย่างนี้เรียกว่าภูมิคุ้มกัน

สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้มีวัตถุประสงค์ให้ทุกช่วงชั้นเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงและสามารถประยุกต์ใช้ได้ แต่ถ้ามาตรฐานการเรียนรู้ในทุกช่วงชั้นเหมือนกันหมดก็จะมี ปัญหาในทางปฏิบัติ จึงต้องกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนในการเรียนการสอนของแต่ละช่วงชั้นและแต่ละ ชั้นปี ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ให้เด็กพึ่งตนเองได้หรือใช้ชีวิตพอเพียง ระดับบุคคลและครอบครัว

ช่วงชั้นที่ 2 ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียน สามารถ วิเคราะห์วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากร ต่างๆ ในโรงเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรต่างๆ ทั้งด้านความรู้ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนและ เห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

ช่วงชั้นที่ 3 ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วมใน กิจกรรมต่างๆ ของชุมชน สามารถสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่างๆ และในมิติต่างๆ ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในชุมชนใกล้เคียง เห็นคุณค่าของการใช้หลักพอเพียงใน

การจัดการชุมชนและที่สุดแล้วสามารถนำหลักการพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคนจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ในที่สุด

ช่วงชั้นที่ 4 เตรียมคนให้เป็นคนดีของประเทศ สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ ต้องเริ่มเข้าใจความพอเพียงระดับประเทศและการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศหรือการศึกษาศถานการณ์สิ่งแวดล้อม สภาพปัญหาในด้านสังคมเป็นอย่างไร แยกแยะหรือสามัคคี

2.2.3.3 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศจุดเน้นคุณภาพผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองไปแล้วนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเป็นนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่สถานศึกษาอย่างมีคุณภาพครบทุกแห่งภายในปี พ.ศ.2556 ตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาปี พ.ศ. 2554-2556 โดยจัดแบ่งสถานศึกษาในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์นี้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ สถานศึกษาทั่วไป สถานศึกษาพอเพียง สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ และศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา รายละเอียดตามหนังสือราชการ ที่ ศธ. 04010 / ว 481 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555 : Online) ดังนี้

วิสัยทัศน์ ภายในปี พ.ศ. 2556 สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการศึกษา

เป้าหมายการดำเนินงาน ภายในปี พ.ศ. 2556 ดังนี้

- (1) สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (2) มีสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการเพิ่มขึ้น 9,999 แห่ง
- (3) ทุกเขตพื้นที่การศึกษา (สพป./สพม.) มีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาอย่างน้อย 1 แห่ง ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

กลยุทธ์

- (1) ให้ สพป./ สพม. เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยอาศัยสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบและภาคีเครือข่าย
- (2) พัฒนาบุคลากรทุกระดับ ทั้งภายใน สพฐ. เขตพื้นที่การศึกษาและในสถานศึกษา โดยมีศึกษานิเทศก์เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนขยายผลในระดับเขตพื้นที่การศึกษา
- (3) เชื่อมโยงเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้การขับเคลื่อนฯ มีพลังและมีคุณภาพ
- (4) ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพที่กำหนด
- (4.1) ประเมินสถานศึกษาพอเพียงร่วมกับศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(4.2) ประเมินศูนย์การเรียนรู้ฯ ร่วมกับโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง (วพ.) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และมูลนิธิสยามกัมมาจล (สจจ.) ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนา 84 ศูนย์การเรียนรู้ฯ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2553

(5) สร้างแรงจูงใจในการขับเคลื่อน ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณแลกับเป้าหมายการทำงาน การกำหนดเป็นตัวชี้วัด (KPI) ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพป./สพม.) และการยกย่องเชิดชูเกียรติหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานดีเด่น

ระยะเวลาดำเนินงาน 3 ปี (พ.ศ.2554 – 2556)

ระดับคุณภาพของการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการพัฒนาสถานศึกษาต่างๆ ให้สามารถน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษาซึ่งรวมถึงการบริหารสถานศึกษา การสร้างวัฒนธรรมองค์กรการจัดสภาพแวดล้อมและการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น สามารถแบ่งระดับคุณภาพของการพัฒนาสถานศึกษา ได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

(1) สถานศึกษาทั่วไป : สถานศึกษาที่เริ่มน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการสถานศึกษาตั้งแต่การบริหารสถานศึกษา การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การจัดสภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนรู้ ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

(2) สถานศึกษาพอเพียง : สถานศึกษาทั่วไปที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ซึ่งเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ

(3) สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ : สถานศึกษาพอเพียงที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ พร้อมเป็นแหล่งศึกษาดูงานของสถานศึกษาอื่นๆ ในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการสถานศึกษา

(4) ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา : สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งเรียนรู้และพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษาทั่วไปที่ต้องการพัฒนาสู่ความเป็นสถานศึกษาพอเพียง

2.2.3.4 การขับเคลื่อนกลยุทธ์น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 รับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการขับเคลื่อนกลยุทธ์ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีรายละเอียดในแผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2555 : 22) ดังนี้

จุดเน้นที่ 1 นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความรักชาติไทย

มาตรการที่ 1 ได้แก่

(1) ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) ส่งเสริมจิตสำนึกความเป็นชาติไทยในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรการที่ 2 ได้แก่

(1) ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทย สังคมศึกษา ประชาธิปไตย ความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา

จุดเน้นที่ 2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการขยายผลสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ

มาตรการที่ 1 ส่งเสริมการดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรการที่ 2 ขยายผลสถานศึกษาต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง

จุดเน้นที่ 3 นักเรียนมีทักษะชีวิตในการรับมือกับสถานการณ์และภัยพิบัติต่างๆ

มาตรการ ได้แก่ ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

2.2.3.5 แนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวสรุปในรายงานการตรวจราชการเขตราชการที่ 8 นครราชสีมา เอกสารเล่มที่ 4 ถึงแนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาตามแนวทางของคณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ซึ่งประชุมเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2550 มี (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 37-44) ดังนี้

ก. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(1) มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและตระหนักในสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(1.1) มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(1.2) มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป

เศรษฐกิจทั่วไป

(1.3) เห็นประโยชน์และตระหนักในสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนากลุ่ม โรงเรียน ชุมชนและพัฒนาสังคมโดยรวม

(2) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ดังนี้

(2.1) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม

กับศักยภาพของแต่ละบุคคลสอดคล้องกับภูมิสังคมต่างๆ เช่น การผลิตและจำหน่ายสินค้า การให้บริการ การดำเนินธุรกิจขนาดต่างๆ การใช้จ่าย การออม การเกษตร ฯลฯ เพื่อให้สามารถอุ้มชูตัวเองและครอบครัวได้

(2.2) มีทักษะ ค่านิยมและจริยธรรมเบื้องต้นที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เกื้อกูลไม่เบียดเบียนนำไปสู่ความสันติสุขและรู้จักสามัคคี

(2.3) ใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์และความสุขอย่างยั่งยืน

ยั่งยืน

(2.4) สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น หวงแหวนทรัพย์สิน

สมบัติของชาติ รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

(3) ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(3.1) ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนที่มีอยู่

มีอยู่ รู้จักสภาพแวดล้อมของชุมชนและสังคมที่ตนอาศัยอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3.2) ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานความถูกต้องโดยใช้สติปัญญา มีความรอบรู้และรอบคอบในการคิด พุด ทำ โดยยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ

(3.3) มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

(3.4) มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบระมัดระวัง

(3.5) ปฏิบัติและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร แบ่งปัน มีสติปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล มีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข. แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

(1) การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหลักสูตรหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอนดังนี้

(1.1) สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุงหรือเพิ่มเติมวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา

(1.2) กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนปรับปรุงหรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

(1.3) กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น

(2) การจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนเน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

(2.1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการสถานการณ์ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติและสังคมโลก

(2.2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริง ทั้งในสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาทั้งในรูปแบบการจัดทำโครงการ โครงการงานและอื่นๆ ทั้งการศึกษา รายบุคคลและกลุ่ม

(2.3) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ความรู้ (knowledge) 2) ทักษะกระบวนการ (Process) และ 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

(3) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะพึงประสงค์และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3.1) จัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเน้นความร่มรื่น ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่งเรียนรู้และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ของท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย

(3.2) กำหนดกฎระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎ กติกาของสังคมส่วนรวม เช่น การมีวินัย การรับประทานอาหาร การเข้าคิว การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน

(3.3) ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา การฝึกอบรมจิต การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริม ผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน

(3.4) การส่งเสริมการแสวงหาความรู้และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการประกวดในรูปแบบต่างๆ การหาความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ

(3.5) ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา

(3.6) จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(4) การจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(4.1) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง

(4.2) กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมและการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง

(4.3) พัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงและการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(4.4) จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

(5) การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน ดังนี้

(5.1) ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน

(5.2) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(5.3) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพและบรรยากาศในสถานศึกษา

(5.4) ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้านและสถานที่อื่นๆ

(5.5) ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

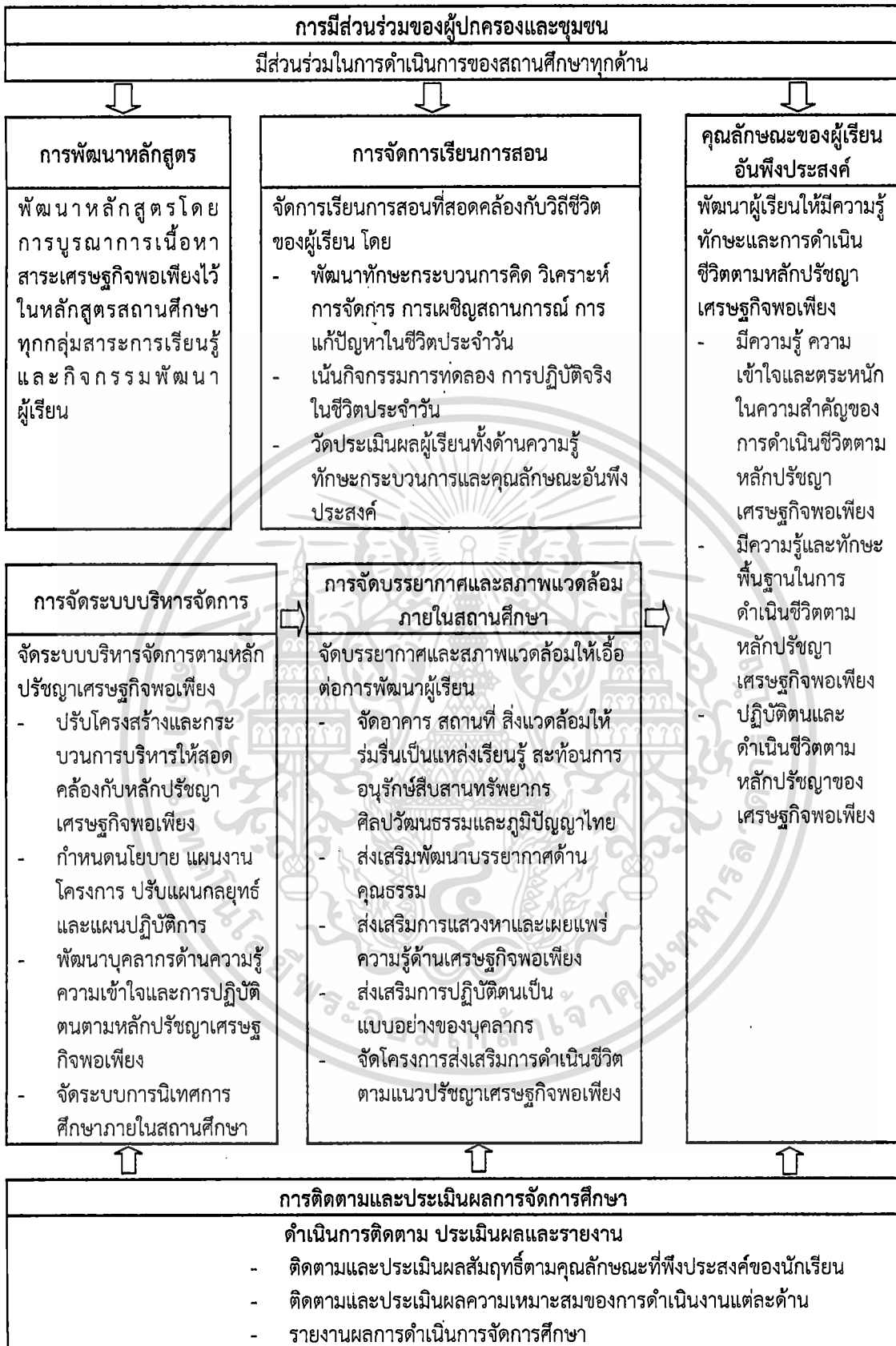
(6) การติดตามและการประเมินผลการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

(6.1) ติดตามและประเมินผล คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยพิจารณาจาก 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน 3) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียนและ 4) ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วน

(6.2) ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการขั้นตอนและกิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

(6.3) จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชนและรายงานต่อหน่วยต้นสังกัดตามลำดับ

จากแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น นำมาเขียนแผนภาพเชิงระบบแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังแสดงในรูปที่ 2.2

รูปที่ 2.2 แนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. ขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

(1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา

(2) พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาและส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

(4) ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนากิจการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(5) จัดทำ ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรมและปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

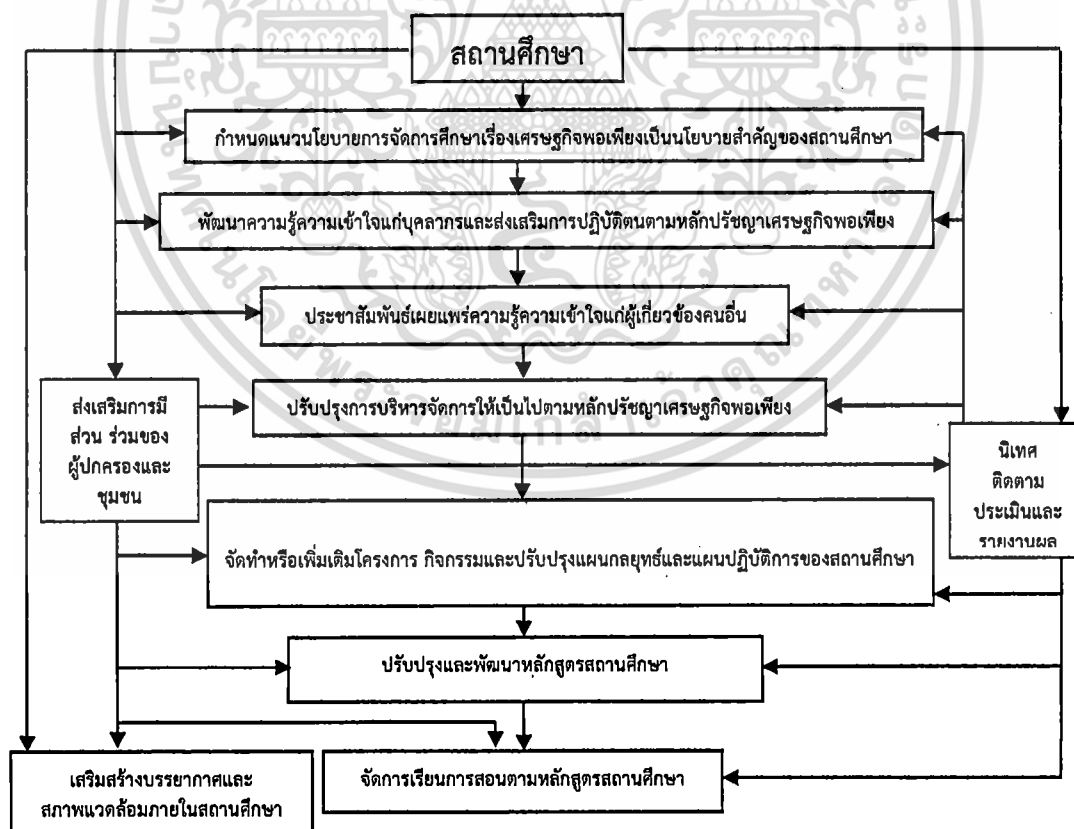
(6) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

(7) จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา

(8) เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

(9) จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการ

(10) ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน ดังแสดงในรูป ที่ 2.3

รูปที่ 2.3 ขั้นตอนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์สงวนไว้ใช้เฉพาะในโรงเรียนศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3.6 วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวในเอกสารชุดการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาในรายงานความก้าวหน้าโครงการเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและชุมชนถึงวิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 14-19) ดังนี้

(1) ตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน : กำหนดตัวบุคคลและบทบาทหน้าที่ ภาพรวมของการบริหารจัดการของโรงเรียนในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการโดยคณะกรรมการ 3 ชุด ดังแสดงในรูปที่ 2.4

รูปที่ 2.4 กลไกในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 293

(2) วางกลยุทธ์และวิธีการขับเคลื่อน

(2.1) วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย จุดเน้นในการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพและบริบทของโรงเรียน นอกจากนั้นการจัดสรรงบประมาณ การจัดทำแผนงานโครงการของโรงเรียนต้องยึดหลัก ความพอประมาณ คือ พอดี พอเพียง มีการยึดหลักของเหตุผล ความเป็นไปได้ เช่น ก่อนการกำหนดหรือทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ จัดสรรงบประมาณ จัดทำแผนงานโครงการ โรงเรียนก็จะต้องมีการจัดทำ swot เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ปัญหาและอุปสรรค นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องมีการจัดทำประกาศและออกคำสั่งแต่งตั้งหน่วยงานและบุคลากรรับผิดชอบ เพื่อการดำเนินงานมีความชัดเจน มีหลักเกณฑ์ที่สามารถใช้อ้างอิงได้อย่างมีเหตุผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแบ่งบุคลากรออกเป็น 3 ทีม คือ ทีมนำ (ฝ่ายบริหารโรงเรียน) ทีมประสาน (กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา) และทีมงาน (ครูทุกคน) มีการป้องกันความเสี่ยงโดยการจัดให้มีการนิเทศ กำกับติดตามรายไตรมาส การควบคุมภายใน การรายงานโครงการ ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีของโรงเรียนในด้านการบริหารจัดการ ตัวอย่างวิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ด้าน	การบริหารจัดการสถานศึกษา
1. โครงการที่เป็นจุดเด่น	- โครงการจัดทำแผน - โครงการโรงเรียนน้อม
2. วิธีการที่ทำให้ประสบความสำเร็จ	- การจัดระบบควบคุมภายใน - การนิเทศ ติดตาม (เป็นไตรมาส)
3. การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	เป็นหลักการ - การจัดทำแผนงาน/โครงการของกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ มุ่งสู่เป้าหมายของการพัฒนาอย่างมั่นคง สมดุลและยั่งยืน เป็นหลักคิด - การจัดสรรงบประมาณลงสู่แผนงาน/โครงการ ตั้งอยู่บนหลักความพอประมาณ สมเหตุสมผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประหยัดสุด เป็นหลักปฏิบัติ - การนำแผนงาน/โครงการสู่การปฏิบัติเน้นยึดเป้าหมายเป็นหลัก มีการควบคุมภายใน การนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น
4. ปัญหาอุปสรรค	ไม่มี

ตารางที่ 2.1 วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 15

(2.2) วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีการกำหนดให้นำเนื้อหาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และจัดให้มีการนำหลักการ หลักคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนโดยกิจกรรมการบูรณาการของนักเรียนทุกแผนการสอนทุกระดับชั้น ซึ่งโรงเรียนให้ความสำคัญและกำหนดเป็นโครงการในแผนปฏิบัติงานทุกปีงบประมาณ โดยมีกลุ่มบริหารวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบ โครงการที่เป็นจุดเด่น คือ โครงการพัฒนาการเรียนรู้อตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการร่วมเรียนรู้ สร้างเครือข่าย ขยายผลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งสองโครงการได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดเป็นหลักสูตรสำหรับการสอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแกนในการดำเนินงาน ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสอนด้านความรู้ดังกล่าวและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้นำไปประยุกต์ในการพัฒนาทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่โรงเรียนกำหนดและนำมากำหนดเป็นหัวเรื่องในการจัดกิจกรรมโครงการบูรณาการ ทั้งยังมีการประยุกต์ใช้ในขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนทั้งในชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและขั้นสรุป ตัวอย่างวิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ดังแสดงในตารางที่ 2.2

ด้าน	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
1. โครงการที่เป็นจุดเด่น	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - โครงการร่วมเรียนรู้ สร้างขยายผลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. วิธีการที่ทำให้ประสบความสำเร็จ	<ul style="list-style-type: none"> - การทำงานเป็นทีม การนิเทศแบบสมานฉันท์ การทำงานอย่างเป็นองค์กรวม
3. การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	<p>เป็นหลักการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำโครงการทั้ง 2 โครงการได้นำเนื้อหาสาระของปรัชญามาจัดเป็นหลักสูตรสอนนักเรียนตั้งแต่ ม.1 – ม.6 <p>เป็นหลักคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการโครงการโดยใช้หลัก 3 ท่วง 2 เงื่อนไข เป็นหลักคิดด้วยการบูรณาการในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ นอกนั้นยังนำมาเป็นหัวเรื่องในการจัดกิจกรรมในโครงการบูรณาการ <p>เป็นหลักปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีการนำหลัก 3 ท่วง 2 เงื่อนไข มาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน (ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ขั้นสรุป)
4. ปัญหาอุปสรรค	<ul style="list-style-type: none"> - ครูยังมีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ชัดเจน
5. แนวทางแก้ไข	<ul style="list-style-type: none"> - จัดประชุมปฏิบัติการการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครูทุกคน โดยจำแนกเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดทำหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 2.2 วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 16

(2.3) วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนได้เชิญชวนให้ครูชมนุ่มต่างๆ นำหลักคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของชมนุ่มต่างๆ ตัวอย่างวิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังแสดงในตารางที่ 2.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้าน	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
1. โครงการที่เป็นจุดเด่น	- กิจกรรมชุมนุม
2. วิธีการที่ทำให้ประสบความสำเร็จ	- กระบวนการมีส่วนร่วม (นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน กระบวนการนิเทศแบบสมานฉันท์)
3. การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	<p>เป็นหลักกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมชุมนุมได้นำเนื้อหาสาระหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดเป็นหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมของผู้เรียนในและนอกชุมนุม <p>เป็นหลักคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริหารการจัดกิจกรรมโดยใช้หลัก 3 ท่วง 2 เงื่อนไข เป็นหลักคิดด้วยการบูรณาการในการกำหนดวัตถุประสงค์และการจัดกิจกรรม <p>เป็นหลักปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมมีการนำหลัก 3 ท่วง 2 เงื่อนไขมาประยุกต์ใช้ทุกขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนกิจกรรม โดยมุ่งให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน
4. ปัญหาอุปสรรค	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนชุมนุมมีเวลาน้อย เพียงสัปดาห์ละ 1 คาบ - นักเรียนส่วนใหญ่เรียนพิเศษนอกเวลาเรียน จึงทำให้เวลาหลังเลิกเรียนหรือวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ไม่เพียงพอในการทำกิจกรรม
5. แนวทางแก้ไข	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ความความสนใจและความสะดวก - นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมจัดสรรเวลาและวางแผนกิจกรรมด้วยตนเองโดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 2.3 วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 17

(2.4) วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากร โรงเรียนจัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรของกลุ่ม/ฝ่าย/งาน ในรูปแบบการประชุม สัมมนา การจัดนิทรรศการ เผยแพร่ผลงานที่สนองต่อความต้องการของหน่วยงานต่างๆ ของโรงเรียน มีการพัฒนาบุคลากรตามนโยบายและจุดเน้นใหม่ๆ ตามที่โรงเรียนกำหนด เน้นการทำงานเป็นทีมร่วมเรียนรู้และสร้างเครือข่าย และมีการจัดสรรงบประมาณให้อย่าง ตัวอย่างวิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากร ดังแสดงในตารางที่ 2.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้าน	ด้านการพัฒนาบุคลากร
1. โครงการที่เป็นจุดเด่น	- โครงการร่วมเรียนรู้ สร้างช่วยขยายผลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการประชุมสัมมนา การจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงาน
2. วิธีการที่ทำให้ประสบความสำเร็จ	- การทำงานเป็นทีม การร่วมเรียนรู้ การสร้างเครือข่าย
3. การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	<p>เป็นหลักการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำโครงการได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการจัดทำโครงการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่นักเรียนและครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน <p>เป็นหลักคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการโครงการใช้หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เป็นหลักคิดและการบูรณาการในกิจกรรมของโครงการ <p>เป็นหลักปฏิบัติ ในชั้นปฏิบัติแต่ละโครงการยึดหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความพอประมาณ ในด้านงบประมาณ ระยะเวลา จำนวนกิจกรรม - ความมีเหตุผล โดยยึดหลักการ/ทฤษฎี ความรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรม เช่น การจัดการเรียนรู้ด้วยเกม กิจกรรมค่ายอาสา - การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ในการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมให้สามารถปฏิบัติได้จริงสอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียนและครู มีการกำกับติดตามเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อความเสียหายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น - คุณธรรม ยึดหลักความสามัคคี มีวินัย สัมปรีชธรรม 7 ความไม่ประมาท
4. ปัญหาอุปสรรค	- ไม่มี

ตารางที่ 2.4 วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากร
ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 18

2.2.4 การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.4.1 แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเอกสารแนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มี 2 ส่วน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 31) ดังนี้

(1) การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

(1.1) การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และเอกด้านการบริหารทั่วไป วนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1.2) การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เน้นการมีส่วนร่วมการช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รัก สามัคคีบนฐานของความมีเหตุมีผล พอประมาณกับศักยภาพและสถานภาพ และไม่ประมาท

(2) การจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

(2.1) สอดแทรกหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ โดย จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงกับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ

(2.2) ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและได้ กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ. 2551 : 25) ดังนี้

(1) เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกฝัง ให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึก รักยสิ่งแวดลอม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทย

(2) จุดหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จุดหมาย มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษา ต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

(1) มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(2) มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิตมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

(3) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(4) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อมมีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมี ความสุข

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

- (1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- (2) ซื่อสัตย์สุจริต
- (3) มีวินัย
- (4) ใฝ่เรียนรู้
- (5) อยู่อย่างพอเพียง
- (6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- (7) รักความเป็นไทย
- (8) มีจิตสาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 บรรจุในสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจ ระบบและวิธีการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 26-30) ดังนี้

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ส.3.1 (4) เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3-4 ส.3.1 (5) เข้าใจระบบและวิธีการของสหกรณ์ สำหรับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน เข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ดังนี้

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการ บริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ อย่่างไรก็ดีเพื่อให้การเรียนการสอนเศรษฐกิจ พอเพียงตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการโดยคณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนได้กำหนด ขอบเขตการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอนหรือมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละ ชั้นปีเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับ แต่ละวัย ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 เน้นให้เด็กใช้ชีวิตพอเพียงระดับตัวเองและครอบครัว รู้จักช่วยเหลือ ตนเองและรู้จักช่วยเหลืองานในครอบครัว แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักวิเคราะห์ รายรับ-รายจ่ายของตนเอง สอนให้เด็กเห็นคุณค่าของสิ่งของ ตระหนักถึงคุณค่าของเงินทอง จะได้ฝึก นิสัยประหยัดฝิกจิตสำนึกและนิสัยพอเพียง

ช่วงชั้นที่ 2 ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียนและมีส่วนร่วมใน การสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียนและชุมชนใกล้ตัว โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่างๆ ใน โรงเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรต่างๆ ทั้งด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและรวบรวมองค์ความรู้มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน และเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

ช่วงชั้นที่ 3 ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน สามารถสำรวจและวิเคราะห์ ความพอเพียงในระดับต่างๆ และในมิติต่างๆทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในชุมชนใกล้ตัว เห็นคุณค่าของการใช้หลักพอเพียงในการพัฒนา ชุมชน และสามารถนำหลักการพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคนจนนำไปสู่การ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ในที่สุด

ช่วงชั้นที่ 4 เตรียมคนให้เป็นคนที่ดีสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศ ชาติได้โดยเน้นเข้าใจความพอเพียงระดับประเทศและการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศหรือการศึกษาสถานการณ์สิ่งแวดล้อมสภาพ ปัญหาด้านสังคม เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารต้นฉบับสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสีงแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็นไทย ซึ่งสามารถดำเนินการได้ใน 2 ส่วน ได้แก่ 1) การบริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ 2) การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 3)

2.2.4.2 แนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คลังสมอง วปอ. 2550 ได้กล่าวในรายงานการตรวจราชการของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตราชการที่ 8 นครราชสีมา เอกสารเล่มที่ 4 ถึงหลักคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไขของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีคุณค่า (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 46-48) ดังนี้

(1) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีคุณค่าในการให้ความสำคัญกับความยั่งยืน การเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้อ่อนแอ ในขณะที่ทูนนิยมให้ความสำคัญกับวัตถุ บริโภคนิยม กำไรระยะสั้นและทำให้คนส่วนน้อยแสวงหาประโยชน์ในเชิงผูกขาดทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2) เผชิญสถานการณ์ ปัจจัยเสี่ยงและกระแสโลกาภิวัตน์อย่างเข้มแข็งรู้เท่าทัน วางรากฐานระดับชุมชน ท้องถิ่นให้ก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืน

(3) ให้ความสำคัญการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาได้รับการพัฒนาทั้งด้านคุณภาพชีวิต ความรู้ความสามารถ สุขและคุณค่าทางจิตใจและให้ชีวิตมั่นคง

(4) มิได้ปฏิเสธหรือขัดแย้งกับความก้าวหน้าการพัฒนาและโลกาภิวัตน์แต่มุ่งใช้ประโยชน์และดำเนินไปกับโลกาภิวัตน์อย่างเข้มแข็งโดยใช้สติปัญญาเลือกรับและปฏิเสธกระแสโลกาภิวัตน์ด้วยความรู้ ยึดประโยชน์ประชาชนและชุมชน

2.2.4.3 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดคุณธรรมนำความรู้สู่การสอน

กระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดคุณธรรมนำความรู้มาประยุกต์สู่การพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาในรายงานการตรวจราชการประจำเขตราชการที่ 8 นครราชสีมา เอกสารเล่มที่ 4 ว่ากระทำได้ 2 ลักษณะ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 48-49) ดังนี้

(1) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในลักษณะของโครงการในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน โดยภาพรวม

(2) บูรณาการเนื้อหาสาระและกิจกรรมสู่การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

(2.1) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน

(2.2) พิจารณารายละเอียดสาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

(2.3) ศึกษาวิเคราะห์คุณธรรมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการแยกแยะคุณธรรมที่เกี่ยวข้อง เงื่อนไขและหลักการสำคัญในเรื่องดังกล่าวที่ชัดเจน

(2.4) นำรายละเอียดของเนื้อหาสาระและหลักคุณธรรมที่วิเคราะห์ได้ในข้อ 2.3 บรรจุเพิ่มเติมในหน่วยการเรียนรู้ที่ทำไว้แล้วหรืออาจจะกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ชั้นใหม่กรณีที กลุ่มสาระการเรียนรู้นั้นมีจุดเน้นสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเนื้อหาสาระหรือคุณธรรมนั้นหรืออาจ สร้างเป็นหน่วยบูรณาการที่เชื่อมโยงเนื้อหาสาระและกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน

(2.5) จัดทำแผนการเรียนรู้และปฏิบัติการสอนตามแผน

(2.6) ประเมินผลผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะหรือคุณธรรมที่ระบุไว้ใน หน่วยการเรียนรู้

2.2.4.4 แนวทางการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระในเอกสารประกอบการอบรมเรื่องพัฒนาคุณธรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2551 : Online) ดังนี้

- (1) ภาษาไทย สามารถนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาฝึกเขียนเรียงความ คัดลายมือพระราชดำรัสเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (2) คณิตศาสตร์ ฝึกค้าขาย ฝึกการทำบัญชีรายรับรายจ่ายต่างๆ บัญชีต้นทุน กำไร การออม
- (3) วิทยาศาสตร์ สามารถจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความพอเพียงในการใช้ทรัพยากร การสร้างสมดุลธรรมชาติ
- (4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การช่วยเหลือชุมชน คุณธรรม 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ การสร้างจิตสำนึกในการรักท้องถิ่น
- (5) การงานอาชีพและเทคโนโลยี การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกการใช้เทคโนโลยีอย่างประหยัด การประดิษฐ์สิ่งของ ของเล่นจากวัสดุ นำไปจำหน่าย
- (6) ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ การสร้างสรรค์งานศิลปะจากเศษวัสดุ
- (7) สุขศึกษาและพลศึกษา การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเองด้วยการออกกำลังกาย การเล่นเกมแบบไทยๆ
- (8) ภาษาต่างประเทศ การเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับความพอเพียง การเขียนเรื่อง การกล่าวสุนทรพจน์ (Public Speed) เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) การจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงยังสามารถจัดในลักษณะบูรณาการหรือทำ โครงการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ สอดแทรกแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.4.5 กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลายของเนื้อหาตามภูมิสังคมของสถานศึกษา แต่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีวิถีคิด อุปนิสัย พฤติกรรมที่ สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ดำเนินการหลักโดยนักเรียน ครูเป็นผู้นำ ผู้สนับสนุน นักเรียน/ครู มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ไม่ควรน้อยกว่า 25% ของจำนวนบุคลากรทั้งหมด นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการควรมีความประพฤติดี สมัครงใจเข้าร่วม การเรียนอยู่ในระดับปานกลางถึงดี สุขภาพดี ครูควรมีความประพฤติดี สมัครงใจ มีความพร้อมในการเข้าร่วม มุ่งเน้นให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความ สมดุลทางเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา สามารถขยายผลออกสู่ชุมชนได้ ซึ่งมีขั้นตอน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการเรียนการสอนมีดังนี้ (ประสาน พิทักษ์โกศล. 2552 :

49)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (1) กำหนดนโยบายจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (2) พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาและส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ
- (4) ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (5) จัดทำ ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรมและปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
- (6) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- (7) จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา
- (8) เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
- (9) จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการ
- (10) ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการนั้นจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งเกิดจากการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ที่จะส่งผลต่อกระบวนการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่นักเรียน ครู และผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.1 ความหมายของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

มีนักการศึกษาหลายคนให้ความหมายของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ Knezevick (1984 : 17-18) ได้เสนอแนะบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา และให้ความหมายแต่ละบทบาทไว้ 17 ประการ ดังนี้

- (1) บทบาทผู้กำหนดทิศทาง (Direction Setter) หมายถึง การเป็นผู้กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา
- (2) บทบาทเป็นผู้กระตุ้นการเป็นผู้นำ (Leader Catalyst) หมายถึง การเป็นผู้บริหารในงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษาเป็นผู้มีอิทธิพลและจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตามได้
- (3) บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner) หมายถึง เป็นผู้วางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวร่วมกับคณะกรรมการของสถานศึกษา
- (4) บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) หมายถึง เป็นผู้ที่มีอำนาจในการชี้ขาดตัดสินใจในงานทางการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(5) บทบาทเป็นนักจัดการ (Organizer) หมายถึง เป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษา

(6) บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) หมายถึง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจูงใจในการเปลี่ยนแปลง

(7) บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) หมายถึง เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในสถานศึกษา

(8) บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) หมายถึง เป็นผู้ที่บุคลากรในสถานศึกษาติดต่อและประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

(9) บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict Manager) หมายถึง เป็นผู้คอยแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลและกลุ่มภายในสถานศึกษา

(10) บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Manager) หมายถึง เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาต่างๆ ของสถานศึกษา

(11) บทบาทเป็นผู้จัดการระบบงาน (System Manager) เป็นผู้นำในการจัดระบบงานและการพัฒนาสถานศึกษา

(12) บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional Manager) เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา

(13) บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (Personal Manager) หมายถึง เป็นผู้สรรหาคัดเลือก รักษาและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา

(14) บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager) หมายถึง เป็นผู้นำทรัพยากรทั้งทรัพยากรสิ่งของและบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูง

(15) บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser) หมายถึง เป็นผู้ประเมินผลการทำงานและโครงการต่างๆ ของสถานศึกษา

(16) บทบาทเป็นประธานในพิธี (Ceremonial Head) หมายถึง เป็นผู้นำทางด้านการจัดงานและพิธีการต่างๆ ของหน่วยงานทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

(17) บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Public Relater) หมายถึง เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก การประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงาน การให้บริการวิชาการแก่หน่วยงานอื่นๆ

Jones and others (1969 : 179-183) ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

(1) เป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับสมาคมวิชาชีพของตน รู้จักผลิตและใช้งานวิจัย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา แสดงให้เห็นว่าจุดมุ่งหมายของโรงเรียนย่อมเหนือกว่าจุดมุ่งหมายของตนเอง รู้จักใช้คนให้เหมาะสมกับงาน เป็นผู้ที่มีจริยธรรมและคุณธรรม มีความเชื่อมั่นและเชื่อใจในศักดิ์ศรีของเพื่อนร่วมงาน รู้จักวิธีที่จะขอคำปรึกษาจากบุคคลอื่น ห่วงใยสวัสดิการของเพื่อนร่วมงาน มีความศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง

(2) เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเนื่องจากสถานศึกษาเป็นสถาบันและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นโรงเรียนควรบริการสังคมและให้สังคมได้ช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) เป็นผู้นำในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อการศึกษาและวิจัย ผู้บริหารโรงเรียน จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ เพื่อช่วยในการเรียน การสอนเป็นไปด้วยประโยชน์และเกิดประโยชน์สูงสุด ต้องสนใจเกี่ยวกับงานวิจัย วิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน

(4) เป็นผู้นำที่มีความสนใจการประเมินผลงานของตนเอง ผู้บริหารโรงเรียนมิใช่มีหน้าที่ปฏิบัติงานประจำวันเท่านั้น ยังต้องมีความเป็นผู้โน้มน้าวผู้อื่นให้ทำงานอีกด้วย พฤติกรรมของ ผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีส่วนส่งเสริมการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าขึ้น ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึง จำเป็นต้องประเมินบทบาทและปรับปรุงบทบาทของตนเองอยู่เสมอ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้สรุปบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542) ดังนี้

- (1) จัดรูปแบบการศึกษา ม.15
- (2) จัดกระบวนการศึกษา ม. 24-30
- (3) บริหารจัดการศึกษา 4 ด้าน ม. 39
- (4) เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ม. 40
- (5) จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ม. 48-50
- (6) ปกครองดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินฯ ม. 59
- (7) พัฒนาบุคลากร นักเรียนด้านเทคโนโลยีฯ ม. 65-66

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 27) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาจัดทำหลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมกันจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้มีการจัดทำ วิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรให้รู้และเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ให้ความสำคัญกับการวัดและการ ประเมินผลการเรียนรู้ตลอดจนพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ว่ามีบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษา ดังนี้ (ธีระ รุญเจริญ 2546 : 19-21)

(1) การเป็นผู้นำทางวิชาการโดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุน การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการวางแผน นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียน ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษาแนะนำและสร้างพลังความ ร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

(2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายใน โรงเรียน บุคคลและหน่วยงานภายนอกโรงเรียนทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน อาทิ ครู บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ

(3) การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งทางด้านวิชาการ อาทิ การจัดสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ ตำรา เกม เทคโนโลยีช่วยการเรียนการสอนและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจน การให้บริการและจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้และฐานการเรียนรู้ที่ผู้เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะ เรียนรู้และ รู้จักแสวงหาความรู้

เอกรังสรรค์เป็นบทกวีที่แต่งขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิพนธ์ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(4) การประสานความสัมพันธ์ กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากร บุคคล อาทิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียนต้องการให้มาช่วยพัฒนา โรงเรียน ทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์การศึกษา สื่อ เกม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

(5) การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริม ให้เข้ารับการพัฒนา เข้าร่วมประชุมสัมมนาและไปทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และ ประสบการณ์ ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของโลก และเพื่อ สามารถนำมา ประยุกต์และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้ง ส่งเสริมการพัฒนา บุคลากรใน สถานศึกษาแห่งอื่นๆตามความเหมาะสม

(6) การสร้างแรงจูงใจ โดยเป็นผู้มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยืดหยุ่น ในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่น และเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่างๆ ให้ความสำคัญในความ พยายามของทีมงาน และสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่างๆ อาทิ การแสดงความขอบคุณ การเผยแพร่ผลงานของทีมงาน และการยกย่องให้รางวัล

(7) การประเมินผล โดยส่งเสริมการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินผลภายนอกมีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนด นโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

(8) การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ใน โรงเรียนของครูและทีมงาน รวมทั้งผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัยด้วย

(9) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชน ทราบ โดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันและสร้างการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

(10) การส่งเสริมเทคโนโลยี เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งในและ ต่างประเทศ ให้สอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

กรมวิชาการ คณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 76) ได้สรุป บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

(1) ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้นำในการปฏิรูปการเรียนรู้

(2) นำโรงเรียนไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งปัญญา คือ ปรับเปลี่ยน แนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม แนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

(3) จัดการเอื้ออำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอนมีเสรีในการคิดพัฒนารูปแบบการ เรียนรู้ ทำการวิจัยในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันระหว่างเพื่อนครู การทำงานเป็นทีม

(4) พัฒนาผลการเรียนให้ได้มาตรฐานตามหลักสูตร

(5) พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศเพื่อเอื้อต่อการเรียนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยเหลือคนในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนอย่างต่อเนื่อง

อูษณีย์ โพธิสุข (2553 : Online) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้

ดังนี้

(1) วางนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด

(2) วางแนวปฏิบัติที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับนโยบายที่วางไว้

(3) สร้างกลไกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ครบวงจร อาทิ วิธีการจัดการเรียนการสอนของครู แนวทางการจัดหลักสูตรใหม่ ระบบการวัดและประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

(4) วางระบบมาตรฐานการจัดการศึกษา ทักษะพื้นฐานสำคัญที่นักเรียนต้องเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานในระดับที่เป็นที่ยอมรับของระบบการศึกษา

(5) วางระบบการตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณภาพการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งสิ่งที่เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญและสิ่งที่เป็นความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน ทั้งจากภายนอกและภายในสถานศึกษา

สมาน แก้วคำไสย์ (2545 : 44) ได้สรุปว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ร่วมกับ คณะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วิเคราะห์ ตรวจสอบ กำหนดเทคนิค มาตรการ รายละเอียดและจัดทำแผนงานโครงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดวิธีดำเนินการทั้งในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน มีบทบาทในการจัดสภาพแวดล้อมและ บทบาทของการเรียนการสอนที่ดี วัสดุอุปกรณ์ตลอดจนเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ให้แก่ครู เพื่อให้ การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ

สุพล วังสินธ์ (2545 : 16-17) ได้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษา เพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

(1) เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียน

(2) เป็นผู้นำในการบริหาร โดยยึดแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM)

(3) เป็นผู้นำด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ

(4) เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษา

(5) เป็นผู้นำในการบริหารงานแบบประชาธิปไตยโดยร่วมกันทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน

(6) เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาและเป็นเอกลักษณ์องค์การสร้างสรรค์

(7) เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจลงมือทำ และรับผิดชอบร่วมกันเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

(8) เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

(9) เป็นผู้นำในการจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนคุณภาพการพัฒนาการศึกษา

ทิตินา แชมมณี (2547 : 14 -15) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุนในด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ อย่างพอเพียง จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ผู้บริหารจะต้องหาทางส่งเสริมสนับสนุนครูให้ได้พัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกรูปแบบ ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลทุกรูปแบบ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551 : 29-35) ได้สรุปการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาปีงบประมาณ 2550 ว่ามีองค์ประกอบในการดำเนินการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

(1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้แก่ การวางแผน วิชาการ งบประมาณ อาคารสถานที่ ความสัมพันธ์กับชุมชน

(2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนมีความรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวัดและการประเมินผล

(3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การแนะแนว กิจกรรมนักเรียน ลูกเสือหรือเนตรนารีหรือยุวภาคีหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ โครงการ ชุมนุม ชมรม

(4) ด้านการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การสร้างความรู้ความเข้าใจและมีความตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษานั้นเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นกลไกสำคัญและมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร

จึงสรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการนั้นต้องดำเนินการใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร

2.3.3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการดำเนินการในส่วนต่างๆ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านอาคารสถานที่ และ 5) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 42) ดังนี้

(1) ด้านการวางแผน ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สถานศึกษาได้จัดทำโครงการ/แผนปฏิบัติงานประจำปี จัดทำคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงาน มีการจัดกิจกรรมและการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

(2) ด้านวิชาการ สถานศึกษามีการส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมโครงการ นิทรรศการ การศึกษาวิจัย การนิเทศ และการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

แม้ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) ด้านอาคารสถานที่ สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ มีการจัดภูมิทัศน์ที่สวยงาม สะอาด เรียบร้อย สงบ ร่มรื่นเหมาะสม ปลอดภัยมีการจัดใช้อาคารอย่างประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด บุคลากรสถานศึกษาและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(4) ด้านงบประมาณ สถานศึกษามีการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้ มีการติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณเป็นระยะๆ อย่างเป็นระบบ มีการระดมทุนจากองค์กรหรือหน่วยงานหรือชุมชน เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

(5) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน สถานศึกษามีแผนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับชุมชนให้บริการสถานที่แก่ชุมชนเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ร่วมมือกับชุมชน จัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ/สังคม/วัฒนธรรม ตลอดจนการระดมทรัพยากรร่วมกับชุมชนเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารแนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ. 2552 : 35-36) ดังนี้

(1) ทบทวน ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความพอประมาณ สมดุลกับภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษาอย่างเป็นพื้นฐานทางการวางแผนอย่างรอบคอบเป็นเหตุเป็นผลและไม่ประมาทหรือเสี่ยงในการจัดการโดยต้องเตรียมสร้างภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ

(2) กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมและการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบและมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

(3) พัฒนาศักยภาพทั้งผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงและสามารถจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(4) จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(5) การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เน้นความร่มรื่นสวยงาม ประโยชน์ใช้สอยเป็นแหล่งเรียนรู้และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น ภูมิปัญญา

ไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษาที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคมส่วนรวม มีจิตอาสาจิตสาธารณะ การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เช่น การมีวินัย การเข้าคิวการรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ฯลฯ 3) ส่งเสริมและพัฒนาระบบบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแข่งขัน การช่วยเหลือกันและกัน ฯลฯ 4) ส่งเสริมการแสวงหาความรู้และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ 5) ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา 6) จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง ดังนี้ 1) ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน 2) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 3) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้านและสถานที่อื่นๆ 5) ร่วมติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทใน 4 งานหลักของสถานศึกษา คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณและทรัพยากร ด้านงานบุคคลและด้านบริหารงานทั่วไป ดังนี้

2.3.3.1 ด้านวิชาการ

2.3.3.1.1 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญยิ่ง เพราะงานวิชาการช่วยพัฒนาสติปัญญา ความนึกคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเจริญงอกงามและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม ดังนั้นเพื่อให้แนวคิดการบริหารงานวิชาการชัดเจนขึ้นและดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ระบุหลักการและแนวทางต่างๆ ไว้ในมาตรา 22-30 มาตรา 48 และมาตรา 57 ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวคิดการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. อ่างในปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. 2553 : 9) ได้ดังนี้

“การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมบูรณาการเรียนรู้ให้เหมาะสมในแต่ละระดับ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน สาระของหลักสูตรต้องเกี่ยวข้องกับสภาพชุมชน ท้องถิ่น หลักสูตรต้องมีความหลากหลายเหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ ส่งเสริมให้ผู้สอนทำวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้สนับสนุนการจัดการศึกษา”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการนั้นมีความสำคัญเพราะเกี่ยวข้องกับทุกส่วนงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งตามหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสามารถสอดคล้องหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ตามบริบทความเหมาะสมในสถานศึกษานั้น ๆ

2.3.3.1.2 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (อ้างในปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ 2553 : 1) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจของการบริหารวิชาการไว้ 12 ประการ คือ

- (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- (3) การวัดผลประเมินเทียบโอนผลการเรียน
- (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- (6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- (7) การนิเทศการศึกษา
- (8) การแนะแนวการศึกษา
- (9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- (10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
- (11) การประสานความร่วมมือ
- (12) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากร ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2547 : 9-18) ได้กำหนดขอบข่ายการปฏิบัติงานวิชาการ ดังนี้

(1) การบริหารหลักสูตร ได้แก่ การจัดทำแผนงานโครงการวิเคราะห้หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการกำหนดหน่วยการเรียนรู้

(2) การบริหารการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำแผนงานโครงการรวบรวมวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดการเตรียมการและการจัดหาสื่อการเรียนการสอน การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน

(3) การบริหารการประเมินผลการเรียน ได้แก่ การจัดทำแผนงานโครงการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ กำหนดวิธีการและเครื่องมือการวัดและประเมินผล การควบคุม ดูแลและส่งเสริมให้การประเมิน การนำข้อมูลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน

(4) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ การจัดทำแผนงานโครงการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน

(5) การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

(6) การบริหารการวิจัยพัฒนา

(7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ

(8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(9) การบริหารการประเมินผลงานวิชาการของสถานศึกษา

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 17-19) กล่าวถึง ขอบข่ายงานวิชาการว่าขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัด การวัดและประเมินผล รวมทั้งการติดตามผล โดยประกอบด้วยงานต่อไปนี้

(1) วางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) แผนปฏิบัติงานวิชาการ 2) โครงการสอน 3) บันทึกการสอน

(2) จัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ 1) การจัดตารางสอน 2) จัดชั้นเรียน 3) การจัดครูเข้าสอน 4) การจัดแบบเรียน 5) การปรับปรุงการเรียนการสอน 6) การฝึกงาน

(3) การจัดการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ 1) การจัดสื่อการเรียนการสอน 2) การจัดห้องสมุด 3) การนิเทศการสอน

(4) การวัดและประเมินผล

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและบริหารหลักสูตร การพัฒนาและจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากร ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.3.3.1.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารกับงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ควรเป็นไปเพื่อขจัดความทุกข์ของนักเรียน อันเนื่องมาจากการเรียนการสอนเน้นการจำไม่ได้คิดหรือทำด้วยตนเอง หลีกเลี่ยงการบริหารแบบที่เน้นฐานอำนาจนิยม ผู้บริหารจำเป็นต้องบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) โดยให้หลายฝ่ายมีส่วนร่วม มีอิสระในการตัดสินใจ ยึดประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียโดยเฉพาะผู้เรียนเป็นหลัก เน้นการกระจายอำนาจโปร่งใสตรวจสอบได้และเพื่อพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 120) ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการบริหารงานวิชาการ จึงควรมี 4 บทบาท (ทวีศักดิ์ พุฒนาถ อ่างในปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2553 : 24) ดังนี้

(1) บทบาทการสร้างวิสัยทัศน์ ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและสื่อสารให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในองค์กรได้รับทราบโดยทั่วกัน 2) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ โดยแสดงออกเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน 3) การตั้งเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ โดยแสดงออกเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน 4) กระตุ้นและให้กำลังใจบุคลากรเพื่อเกิดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม 5) การวางแผนวิสัยทัศน์และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดการต่างๆ ในองค์กร ซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

(2) บทบาทในการกำกับและควบคุม ได้แก่ 1) การกำหนดและคัดเลือกปัญหาขององค์กรตามลำดับความสำคัญและมีการชี้แนะแนวทางเบื้องต้นในการแก้ไข 2) การกำหนดขอบเขตและอำนาจการตัดสินใจเพื่อความชัดเจนและให้บุคลากรระดับอื่นมีส่วนร่วม 3) การมอบหมายงานให้บุคลากรระดับบริหารและระดับบุคลากรระดับล่าง ตลอดจนมีการกำหนดและควบคุม โดยใช้ระบบการรายงานจากระดับล่าง 4) กำหนดขอบเขตงานและความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) การเป็นคนกลางในการแก้ไขปัญหากรณีที่เกิดความขัดแย้งและคอยกำกับเรื่องสัมพันธภาพในการทำงานเพื่อไม่ให้ความขัดแย้งบานปลายจนเกิดการควบคุมได้

(3) บทบาทในการสร้างขวัญและกำลังใจ ได้แก่ 1) การสร้างให้มีระบบตอบแทนซึ่งรวมทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เพื่อให้เกิดแรงจูงใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน 2) การให้การยกย่องชมเชยบุคลากรที่ได้ปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย 3) การให้รางวัลเพื่อให้เกิดแรงจูงใจและมีความรู้สึกที่ดีแก่ผู้รับ 4) การให้การสนับสนุนเพื่อให้บุคลากรทำงานสะดวกขึ้น เช่น การจัดหาทรัพยากร วัสดุ สิ่งของตลอดจนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น เป็นต้น

(4) บทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสาร 1) การจัดให้มีช่องทางสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร 2) การกำหนดรูปแบบและช่องทางในการสื่อสารเพื่อให้สามารถเป็นช่องทางในการเตือนภัยปัญหาและการให้ข้อมูลใหม่สำหรับการดำเนินงานขององค์กร 3) การกำกับดูแลข้อมูลข่าวสารอย่างใกล้ชิด 4) การให้ข้อมูลข่าวสารกับผู้เกี่ยวข้องโดยตรงภายในองค์กร 5) การเลือกใช้ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้งจากภายนอกและภายในองค์กร 6) การให้การสนับสนุนและการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้แก่บุคลากรทุกระดับในองค์กร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารกับงานวิชาการเกี่ยวข้องกับการสร้างวิสัยทัศน์และการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ การกำกับและควบคุมให้งานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์ การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรของสถานศึกษาและการให้ข้อมูลข่าวสาร

2.3.3.2 ด้านงบประมาณและทรัพยากร

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 27-28) ได้กล่าวถึงการบริหารงบประมาณและทรัพยากรว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สิ่งที่ต้องคำนึงในการบริหารงบประมาณและทรัพยากร มีดังนี้

(1) กำหนดสัดส่วนการใช้งบประมาณและทรัพยากร มีความเหมาะสม คุ่มค่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนมากที่สุด

(2) วางแผนและบริหารงบประมาณและทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ดำเนินการตามแผนการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาการศึกษา

(3) ระดมทุนและทรัพยากรในท้องถิ่นจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงการระดมทรัพยากรและงบประมาณไว้ในมาตรา 58 ว่าให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยบริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการบริหารงบประมาณและทรัพยากรต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เหมาะสมและสอดคล้องตามแผนงานของสถานศึกษา สามารถประสานขอความร่วมมือเพื่อขอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์ในการนำเอกสารนี้ไปใช้ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

2.3.3.3 ด้านงานบุคคล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารของกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 51-63) กล่าวถึง การบริหารบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อดำเนินการด้านการบริหารบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมี

(1) วัตถุประสงค์ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็ว เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบ ให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพโดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณอย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพและให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

(2) ขอบข่ายและภารกิจ ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ

(3) ขอบข่ายการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การวางแผนอัตรากำลัง 2) กำหนดตำแหน่ง และวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การเกลี้ยอัตรากำลังของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) การสรรหาและการบรรจุ 5) การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 6) การเปลี่ยนแปลงสถานภาพวิชาชีพ 7) เงินเดือนและค่าตอบแทน 8) การเลื่อนขั้นเงินเดือน 9) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 10) การลาศึกษาต่อ 11) การประเมินผลการ 12) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ 13) มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ 14) การส่งเสริมวินัยสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 15) การดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 16) การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน 17) การลงโทษทางวินัยและการรายงานการดำเนินการทางวินัย 18) การอุทธรณ์ 19) การร้องทุกข์ 20) การลาออกจาก 21) การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ 22) งานทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 23) งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคลเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดความเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น การวางแผนอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่ง การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการและต้องคำนึงถึงศักยภาพการทำงานของแต่ละบุคคลเพื่อประโยชน์ต่อสถานศึกษาและราชการให้มากที่สุด ฯลฯ

2.3.3.4 ด้านบริหารงานทั่วไป

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารของกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 64-73) กล่าวถึงการบริหารงานทั่วไปว่า เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการงานอื่นๆ บรรลุมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมี

(1) วัตถุประสงค์ เพื่อให้บริการ สนับสนุนส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใสศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

(2) ขอบข่ายและภารกิจ ได้แก่ การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษาการจัดการระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะและงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

(3) ขอบข่ายการดำเนินงาน

(3.1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ จัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่การศึกษา และส่วนกลาง นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการและการประชาสัมพันธ์

(3.2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ได้แก่ ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง กำหนดแผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(3.3) การวางแผนการศึกษา คือ 1) แผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ ได้แก่ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและสนองความต้องการของชุมชนและสังคม โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา เสนอแผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้

สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา 2) แผนพัฒนาการศึกษาประจำปี และแผนปฏิบัติการประจำปี ได้แก่ กำหนดนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาและการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและกรอบแนวทางการจัดและพัฒนาการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและแผนการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณจากเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามนโยบายและกรอบแนวทางของสถานศึกษาและตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร รวมทั้งทรัพยากรของสถานศึกษา หรือที่สถานศึกษาจัดหาได้เอง เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษา รับทราบ

(3.4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน ได้แก่ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา แจ้างผลการศึกษาวิจัยของสถานศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ เผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยของสถานศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและสาธารณชนทราบ

(3.5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ได้แก่ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่ทันสมัยมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

(3.6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ กำหนดมาตรฐานและดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงานแต่ละด้านของสถานศึกษา ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาทั้งมาตรฐานการปฏิบัติงานและระบบการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

(3.7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยวางแผนและดำเนินการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

(3.8) งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนข้อมูลรับทราบหรือดำเนินการตามมติของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแล้วแต่กรณี

(3.9) การดำเนินงานธุรการด้านการเงิน การคลัง บัญชีและพัสดุ ได้แก่ วางระบบด้านการเงิน การคลังและการพัสดุของสถานศึกษา ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างและการจัดทำบัญชีตามระเบียบที่กำหนด ขอเบิกจ่ายงบประมาณไปยังคลังจังหวัดผ่านเขตพื้นที่การศึกษาตามระบบที่กำหนด กำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนและระเบียบที่กำหนด

(3.10) การอำนวยความสะดวกด้านบุคลากร ได้แก่ จัดระบบการส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานบุคคล ตั้งแต่การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย การพัฒนา สิทธิประโยชน์และสวัสดิการ ตลอดจนการดำเนินการทางวินัยตามบทบาทความรับผิดชอบของสถานศึกษา

(3.11) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ได้แก่ บำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมและพร้อมที่จะใช้ประโยชน์

(3.12) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน ได้แก่ ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจและจัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา เสนอสำมะโนผู้เรียนให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3.13) การรับนักเรียน ได้แก่ กำหนดเขตพื้นที่บริการการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาโดยประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษาโดยประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด

(3.14) การจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา ได้แก่ เสนอข้อมูลและความต้องการในการยุบรวม เลิกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพสถานศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

(3.15) การอำนวยความสะดวกและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ได้แก่ สสำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกระบบทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย กำหนดแนวทางและความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนากการศึกษาของสถานศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแนวทางของเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้ง 3 รูปแบบตามความเหมาะสมและศักยภาพของสถานศึกษา รวมทั้งเชื่อมโยง ประสานความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

(3.16) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ได้แก่ กำหนดแนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในทุกด้าน ซึ่งครอบคลุมถึงการประสานความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน สถาบันสังคมและสถานศึกษาอื่นในการใช้ทรัพยากรเพื่อศึกษาร่วมกัน

(3.17) การทัศนศึกษา ได้แก่ วางแผนการนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานศึกษาดำเนินการนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

(3.18) การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน

(3.19) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา ได้แก่ วางแผนการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาตามแนวทางที่กำหนด ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนากการประชาสัมพันธ์การศึกษาของสถานศึกษา

(3.20) การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมที่จัดการศึกษา โดยให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นๆ ที่จัดการศึกษา

(3.21) งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคในการจัดและพัฒนากการศึกษาของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดและพัฒนากการศึกษาร่วมกัน

(3.22) งานกำกับดูแลสถานศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผล ได้แก่ จัดระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและการรายงานผลการพัฒนากการศึกษาของสถานศึกษาจัดทำเกณฑ์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนากการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนากการศึกษาของ

สถานศึกษาตามระบบที่กำหนดไว้ รายงานผลการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สาธารณชนรับทราบ ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและการรายงานผลการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

(3.23) การจัดระบบควบคุมระบบภายในหน่วยงาน ได้แก่ วางแผนการจัดระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายในและรายงานให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไปเป็นการดำเนินงานในส่วนการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมในการบริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สถานศึกษาและราชการมากที่สุด ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการบริหารที่ยึดกรอบแนวคิดอยู่ในทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและดำเนินไปด้วยความรู้คู่คุณธรรม

2.3.4 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการได้รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 43) พบว่า

(1) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนโดยมีการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า 5 กลุ่มสาระ/รายวิชา/รายภาค/แผนก/มีร่องรอยการพัฒนาจากเล่มสู่เล่ม มีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะคุณภาพชีวิตและเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน มีการจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร บูรณาการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนของครูและนักเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

(2) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถให้นักเรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติจริง นักเรียนไม่ต่ำกว่า 50% มีความรู้ ความเข้าใจ 25% สามารถนำไปใช้ได้และสามารถสร้างสื่อและกำหนดเรื่องย่อ/หน่วยย่อยที่ต้องการศึกษาหาความรู้ได้อย่างน่าสนใจสู่การจัดทำโครงการและงานวิจัยได้อย่างชัดเจนปรากฏให้เห็นประจักษ์

(3) สถานศึกษามีการใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน มีการผลิตสื่อขึ้นใช้เองในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และมีการเผยแพร่สื่อ/แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน มีการค้นหาหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนรวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสื่อเผยแพร่และใช้ในการเรียนรู้สู่การจัดทำโครงการได้อย่างดี

(4) ผู้เรียนมีความรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เช่น นักเรียนต่างศาสนาสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขโดยไม่แบ่งแยกศาสนา การนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เครื่องใช้ต่างๆ การแปรรูปอาหาร การจัดทำเกษตรทฤษฎีใหม่และพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(5) สถานศึกษามีการวัดผล ประเมินผลครบทุกกลุ่มสาระ/รายวิชา/ภาควิชาและนำผลการประเมินและวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวในเอกสารแนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาว่า ควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 36-37) ดังนี้

(1) การพัฒนาหลักสูตร

สถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอน ดังนี้

(1.1) สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุงหรือเพิ่มเติมวิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา

(1.2) สถานศึกษาทบทวนเนื้อหาสาระสำคัญทั้ง 8 กลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งกิจกรรมเสริมที่เคยจัดทำก่อนและเห็นว่าสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(1.3) ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

(1.4) ปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(2) การจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริงบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในวิถีชีวิตประจำวันโดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

(2.1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงสู่ครอบครัว สังคม ประเทศชาติและสังคมโลก บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(2.2) จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงงานและอื่นๆ ทั้งการศึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(2.3) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุม ความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทส่งในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.5 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 44) พบว่า

(1) สถานศึกษามีการดำเนินการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเอง มีการติดตามและแก้ปัญหาในนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้อย่างจริงจังและเป็นระบบ มีการส่งเสริมผู้เรียนให้มีการวางแผนอนาคตทั้งการศึกษาต่อและการวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ชีวิตตามความถนัดและความพอประมาณอย่างสมเหตุสมผล

(2) สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือหรือเนตรนารีหรือยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้ผลของกิจกรรมเกิดประโยชน์ทั้งส่วนตนภายในโรงเรียนและชุมชนเกิดการพัฒนาร่วมกันอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(3) การจัดกิจกรรมโครงการในสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ที่หลากหลายตามภูมิสังคมและพัฒนาสถานศึกษา ชุมชน โดยชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมหรือหลักคำสอนทางศาสนามาประยุกต์ใช้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานของโรงเรียนต่างๆ ได้อย่างน่าชื่นชม

(4) สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุม ชมรมที่เน้นให้เกิดจิตอาสา/จิตสาธารณะ มุ่งเน้นความก้าวหน้าอย่างสมดุล ขยายผลสู่ชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและยังสามารถนำประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้มาจากชุมนุมมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

และกล่าวถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมเสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ลักษณะ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 37-38) ดังนี้

(1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

(2) กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2.1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร

(2.2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

(3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทส่งเสริมในการดำเนิน การแนะแนว ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมโครงการในสถานศึกษา กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมชุมนุม ชมรมที่เน้นให้เกิดจิตอาสา/จิตสาธารณะ

2.3.6 ด้านการพัฒนาบุคลากร

กระทรวงศึกษาธิการได้รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านกิจกรรมพัฒนาบุคลากร (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 44 -45) พบว่า

(1) สถานศึกษามีการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีการจัดการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้จากชุมชน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(2) สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักและเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีการจัดการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักในคุณค่าของเศรษฐกิจพอเพียงและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับบุคลากรได้ยึดถือเป็นวิถีชีวิต

(3) สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยสำรวจความต้องการ ความจำเป็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะพัฒนาตนเองบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรม โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ เช่น มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร นิเทศบุคคล นิเทศกลุ่ม

(4) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีความตระหนักในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่าย เช่น มีการจัดทำบันทึกรายรายรับรายจ่าย บุคลากรใช้ชีวิตแบบพอเพียงให้มีความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงามและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวในเอกสารแนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาถึงการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 62) ดังนี้

(1) สภาพความสำเร็จ คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนปฏิบัติตามหลักคุณธรรมนำความรู้และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ปกครอง ชุมชน มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(2) การพัฒนาบุคลากร ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักและเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) การติดตามประเมินผลและพัฒนาบุคลากรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5) การเผยแพร่แนวคิดและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทในการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนปฏิบัติตามหลักคุณธรรมนำความรู้และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผู้ปกครอง ชุมชน มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีการจัดการประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้จากชุมชนและกิจกรรมอื่นๆตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภาระงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดบทบาทโครงสร้างการบริหารงานฝ่ายวิชาการในสถานศึกษาโดยมีหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นตำแหน่งของบุคลากรฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาทำหน้าที่ประสานงานทางวิชาการและอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหารของสถานศึกษา โดยทั่วไปจะประกอบด้วย 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 4) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 5) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 6) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 7) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 8) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีหน้าที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : Online) ดังนี้

(1) ปฏิบัติหน้าที่การสอนไม่เกิน 12 ชั่วโมง/สัปดาห์และควบคุมดูแลการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบให้ดำเนินไปตามหลักสูตร แผนการสอน จุดหมายของหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนควบคุมดูแลเรื่องการวัดผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้

(2) วิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนหรือพฤติกรรมกรรมการสอนของครู พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนและแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ลุล่วงไปด้วยดีโดยจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บกพร่องและส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) นิเทศการสอนของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

(4) ประสานงานและแจ้งเรื่องต่างๆ ต่อผู้ช่วยครูใหญ่/รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เพื่อประชุม ปรึกษาและดำเนินการแก้ไขงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ

(4) จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอทันเวลาและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ให้แก่ครูผู้สอน

(6) จัดทำแผนปฏิบัติงาน โครงการประจำปีและประเมินผลงานเมื่อสิ้นปีการศึกษา

(7) จัดประชุมครูในกลุ่มสาระอย่างสม่ำเสมอ

โรงเรียนมารดานฤมล โดย academic กล่าวถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (โรงเรียนมารดานฤมล. 2012 : online) ดังนี้

(1) ทำการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบอย่างน้อย 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

(2) ร่วมกับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานวัดผลและประเมินผลในการ ศึกษาวิเคราะห์การจัดนักเรียนเข้าเรียนตามระดับชั้น

(3) ควบคุมและติดตามการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนให้ดำเนิน ไปตามหลักสูตรของสถานศึกษา

(4) ร่วมกับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจัดอัตรากำลัง จัดครูสอนรายวิชาต่างๆ จัดการเรียนการสอน มอบหมายงานกิจกรรมการเรียนรู้ งานพิเศษของกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครูใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ปฏิบัติ

(5) จัดให้ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกคนมีแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทุกวิชา มีการ ประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน จัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ต่ำ ควบคุมดูแลและ ติดตามการเก็บคะแนนระหว่างเรียนคะแนนปลายภาค

(5) จัดทำแผนปฏิบัติการวิเคราะห์นโยบายและมาตรการต่างๆ กำหนดงบประมาณ รายจ่าย กำหนดงานและโครงการ จัดทำสรุประยะเวลาดำเนินงานตามแผนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสานงานดูแลให้มีการปฏิบัติงานตามแผนและดำเนินงานให้มีการประเมินผลและโครงการต่างๆ ตามแผนปฏิบัติงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้

(6) นิเทศการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบเพื่อปรับปรุงการสอนและ การใช้อุปกรณ์เป็นสื่อการเรียนการสอนและติดตามการเรียนการสอนตามแนวเกณฑ์มาตรฐานของ โรงเรียน

(8) จัดให้มีการสอนซ่อมเสริม ให้กับผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์การวัดและ ประเมินผล เมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา

(9) ดูแลดำเนินการเรื่องการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรให้เป็นไปตามวิธีการ ประเมินผลตามระเบียบและดูแลควบคุมในเรื่องการทดสอบ การกำหนดแนวทางการออกข้อสอบตาม ตัวชี้วัด ติดตามดูแลตรวจสอบความถูกต้องของข้อสอบรายวิชาต่างๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้

(9) ติดตามดูแลการประเมินผลงานโครงการตามแผนปฏิบัติการของกลุ่มสาระการ เรียนรู้

(10) ติดตามดูแลการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้และ เป็นผู้ประเมินผล

(11.1) เสนอผู้บังคับบัญชาตามสายงานในการพิจารณาความดีความชอบของครูใน กลุ่มสาระการเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(11.2) ร่วมกับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและหัวหน้าสายชั้น

(11.3) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ (2554 : online) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ดังนี้

(9) ปฏิบัติการสอนรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

(10) ศึกษาวิเคราะห์รายวิชาที่เปิดสอนตามหลักสูตร เพื่อจัดระบบการเรียนการสอนให้สนองจุดหมายและหลักการของหลักสูตรบรรลุผลตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและได้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดให้

(11) รองรับการกระจายอำนาจโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

(12) วางแผนในการกำหนดรายวิชาและจัดอัตรากำลังครู

(13) ควบคุมและดูแลการเรียนการสอนให้ตรงและเต็มเวลาและดูแลกระบวนการวัดผลของครูอาจารย์ในกลุ่มสาระฯ ให้เป็นไปตามหลักสูตรแผนการจัดการเรียนรู้และระเบียบที่วางไว้

(14) จัดทำแผนปฏิบัติการกำหนดงบประมาณรายจ่ายกำหนดงานและโครงการของกลุ่มสาระฯ

(15) วิเคราะห์เครื่องมือวัดผลและวิเคราะห์ผลการสอบร่วมกับครู-อาจารย์ในกลุ่มสาระฯ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

(16) นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

(17) จัดหา สร้าง ช่อมบำรุง ออกแบบผลิตสื่อการสอน

(18) ดูแลศูนย์การเรียนรู้ ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ ห้องพักรูในกลุ่มสาระฯ

(19) ประเมินผลการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้

(20) สนับสนุนให้ครู-อาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้พัฒนาความรู้และประสบการณ์และทำผลงานทางวิชาการ

(21) ศึกษาค้นคว้า ประเมินผล วิเคราะห์และวิจัยเพื่อหาแนวทางปรับปรุงและแก้ไขปัญหาทางวิชาการ

(22) เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการเรียนการสอน ด้านการปกครองดูแลนักเรียนและด้านการประพฤติปฏิบัติส่วนตัว

(23) เป็นกรรมการวิชาการ

(24) รายงานผลการปฏิบัติงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้และทำสรุปผลการจัดการเรียนการสอนทุกภาคเรียน

(25) จัดทำสารสนเทศกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนางานและเสนอให้ผู้บริหารทราบ

(26) ประสานงานกับครู-อาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เรื่องการติดตามนักเรียนที่มีปัญหาผลการเรียน 0, ร, มส. และ มผ.

(27) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่ในการประสานงานด้านวิชาการระหว่างฝ่ายบริหารและครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตร

ไม่วารณใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานศึกษาและยังต้องบริหารความดีความชอบของครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อฝ่ายบริหาร

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

นันทา ชุตติแพทย์วิภา (2545 : 104-109) ได้ศึกษาเรื่องผลของการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะปัจจัยเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้และรูปแบบการสอนให้สืบค้นก่อนการทดลอง การลงมือปฏิบัติด้วยการทำโครงการที่มีการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา บทบาทของครู ในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 44.3 อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 34.5 อยู่ในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 21.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติบทบาทของครู ได้แก่ 1) เจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียง 2) การสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน 3) การสนับสนุนจากโรงเรียน 4) รายวิชาที่สอนเมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด สามารถทำนายการปฏิบัติบทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 18.80 ในการปฏิบัติหน้าที่ของครูในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงมีปัญหาในด้านผู้เรียนมากที่สุด รองลงมาคือด้านผู้บริหารและด้านเพื่อนร่วมงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 44) ได้ติดตามผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาปีงบประมาณ 2550 พบว่า จำนวนสถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทั้งหมดจำนวน 385 แห่ง ผ่านการประเมินเบื้องต้นที่ระดับคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.5 จำนวน 196 แห่งและคัดเลือกเป็นสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 135 แห่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ส่วนปัญหาภายในสถานศึกษาที่ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาบางแห่งไม่เข้าใจหลักการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จึงดำเนินการไม่ตรงกับเป้าหมายการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอย่างแท้จริง บางแห่งมีร่องรอยการดำเนินงานอย่างประจักษ์แต่ไม่มีการบันทึกและการจัดเก็บเอกสารทางวิชาการและสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่เข้าใจการใช้งบประมาณในการดำเนินการด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนพบว่า สถานศึกษาบางแห่งยังไม่เข้าใจในมาตรฐานการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียนรู้ในแต่ละชั้นปีและไม่สามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับแต่ละชั้นปีได้ ครูผู้สอนยังไม่สามารถบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเข้ากับหลักสูตรปกติได้ครบทุกกลุ่มสาระและสถานศึกษาบางแห่งเน้นดำเนินการด้านการเกษตร เช่น ปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่เพียงด้านเดียว ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพบว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงแต่ยังขาดการลงมือปฏิบัติ เช่น การออม การทำบัญชีรับ-จ่าย การประหยัด การทำการเกษตร ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและการบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

เสรี พรหมฤทธิ์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านคันทรพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เขต 1 พบว่า 1.ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านคันทรพย์ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีปัญหาใน 5 งานย่อย คือ มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน มีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการอยู่อย่างพอเพียง 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีปัญหาใน 6 งานย่อย คือ มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับชั้น มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทุกระดับชั้น มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดทำเครื่องมือและวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีปัญหาใน 4 งานย่อย คือ มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีปัญหาใน 3 งานย่อย คือ ประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษาและติดตามผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. กลุ่มเป้าหมายได้สร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาตามหลัก

เอื้อต่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอยู่ให้เข้าไปเชื่อมโยงกับการดำเนินงาน
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านคันทรีย์ ใน 9 งานย่อย ได้ 9 โครงการ ดังนี้ (2.1) โครงการที่พัฒนาด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม คือ โครงการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน, โครงการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้, โครงการสัมพันธ์ชุมชน (2.2) โครงการที่พัฒนาด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม คือ โครงการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อบรมบุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, โครงการพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, โครงการนิเทศเพื่อการศึกษา (2.3) โครงการที่พัฒนาด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม คือ โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโครงการพัฒนาการเรียนรู้จากกรณีปัญหาไทย (2.4) โครงการที่พัฒนาด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม คือ โครงการพัฒนาบุคลากร 3. หลังพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านคันทรีย์ ทำให้ข้าราชการครู ผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านคันทรีย์สูงขึ้น

ขวัญดาว ปิ่นเนียม (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนการสอนในทรรศนะของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนการสอนในทรรศนะของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เรียงลำดับ ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา/หลักสูตรและด้านการวัดผลและประเมินผล 2. ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนการสอนในทรรศนะของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสถานภาพของครู ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การสอนและกลุ่มสาระวิชาที่สอน พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีทรรศนะต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

McCathy. (1976 : 705) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการหัวหน้าหมวดวิชาและครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการ เรื่องการสังเกตการณ์สอน การวัดผลและประเมินผล การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่าผู้บริหารสมควรจะมีบทบาท ความรับผิดชอบและการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

Desautel. (1978 : 4-A) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐเดลาแวร์ สหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ควรใช้เวลาส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนและยังมีความเห็นต่อไปอีกว่า ควรปฏิบัติหน้าที่ให้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่แล้วและถือเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Bernard. (1984 : 994-A) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทครูใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในฐานะผู้นำทางวิชาการ โดยต้องการเปรียบเทียบด้านการรับรู้ข้อมูลและความคาดหวังของผู้บริหาร ระดับสูงและครูที่มีต่อบทบาททางวิชาการของครูใหญ่ในรัฐแมสซาชูเซตส์ พบว่า 1) ความคาดหวังของครูใหญ่ ผู้บริหารระดับสูงและครูเกี่ยวกับบทบาทของครูใหญ่ในฐานะผู้นำทางวิชาการมีความแตกต่างกัน 2) การรับรู้ของครูใหญ่ ผู้บริหารระดับสูงและครูเกี่ยวกับบทบาทของครูใหญ่ในฐานะผู้นำทางวิชาการมีความแตกต่างกัน 3) การรับรู้และความคาดหวังของครูใหญ่ ผู้บริหารระดับสูงและครูเกี่ยวกับบทบาทของครูใหญ่ในฐานะผู้นำทางวิชาการมีความแตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารงานสถานศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาบุคลากรให้เกิดประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถ่องแท้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อนแล้วมีบทบาทขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียกับการบริหารจัดการศึกษาจะได้รับประโยชน์สูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 52 แห่ง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 52 แห่ง มีจำนวนครูที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวนทั้งสิ้น 416 คน จำแนกเป็นสถานศึกษาละ 8 คน ในปีการศึกษา 2555

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (พรรณี ลีกิจวัฒน์. 2549:134) ที่มีความเชื่อมั่น 95% จากขนาดประชากรด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 304 คน ดำเนินการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนต่อไปนี้

(1) กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษาเป็น 2 กลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 23 แห่งและสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ 29 แห่ง รวมทั้งสิ้น 52 แห่ง

(2) กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 184 คน จากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 232 คน รวมทั้งสิ้น 416 คน

(3) กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane ดังนี้

(3.1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 17 แห่ง สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 21 แห่ง รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 38 แห่ง

(3.2) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จากสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 134 คน จากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 170 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวนทั้งสิ้น 304 คน

(4) ทำการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก ดังแสดงในตารางที่ 3.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของ สถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษา (แห่ง)		หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (คน)	
	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
ขนาดใหญ่	23	17	184	134
ขนาดใหญ่พิเศษ	29	21	232	170
รวม	52	38	416	304

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert ประกอบด้วย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษาใน 4 ด้าน จำนวน 59 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	จำนวน 32 ข้อ
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	จำนวน 13 ข้อ
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	จำนวน 7 ข้อ
ด้านการพัฒนาบุคลากร	จำนวน 7 ข้อ

และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีบทบาทมากที่สุด
4	หมายถึง	มีบทบาทมาก
3	หมายถึง	มีบทบาทปานกลาง
2	หมายถึง	มีบทบาทน้อย
1	หมายถึง	มีบทบาทน้อยที่สุด

3.2.1 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1.1 ศึกษานโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมและตรงตามเนื้อหาของเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.1.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามตามแนวคิดของ Likert และศึกษาหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พัฒนาปรับปรุงแบบสอบถามให้สอดคล้องเหมาะสมตรงตามเนื้อหาของเรื่องที่ทำวิจัย

3.2.1.3 สร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัยและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการแก้ไขปรับปรุง

3.2.1.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความสมบูรณ์

3.2.1.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม ความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับความมุ่งหมายของขอบเขตการวิจัย หรือข้อมูลที่ต้องการและความเที่ยงตรงต่อเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พร้อมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 (พรรณี ลีกิจวัฒน์. 2553 : 197)

ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่อผู้วิจัยประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

(1) ผศ.ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาอาชีพศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(2) ดร.กฤษณา คิตติ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(3) ดร.บุญจันทร์ สีสันต์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(4) นายวีระศักดิ์ ศรีสังข์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

(5) นายวิสิทธิ์ ใจเถิง ผู้อำนวยการโรงเรียนพรตพิทยพยัต

โดยมีเกณฑ์พิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา การคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ดังนี้

ให้คะแนน	+1	เห็นว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
ให้คะแนน	0	ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
ให้คะแนน	-1	เห็นว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) โดยใช้สูตรของพรรณี ลีกิจวัฒน์ (2553 : 197)

$$IOC = \frac{\sum R}{n} \quad (3.1)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	R	แทน	คะแนนรายข้อตามดุลยพินิจของผู้ทรงคุณวุฒิ
	\sum	แทน	ผลรวม
	n	แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในงาน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.1.6 นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 แล้วปรับปรุงแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้

3.2.1.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach หาค่าความเชื่อถือได้แบบสอดคล้องภายในของแบบสอบถามโดยการหาสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha - Coefficient : α) ของ Cronbach อ้างในพรหมิ ลีกิจวัฒน์. (2553 : 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.91

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\} \quad (3.2)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือวัด
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	Σ	แทน	ผลรวม
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังไปถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 38 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 ผู้วิจัยขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 304 ฉบับ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 38 แห่ง

3.3.3 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยการนัดหมายวันเวลาเป็นการล่วงหน้า ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 304 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.3.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด ซึ่งต้องเป็นแบบสอบถามที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา มาคัดเลือกและตรวจสอบความสมบูรณ์ นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดสถานศึกษาของสถานศึกษาใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

3.4.3 วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เป็นรายข้อรายด้านและรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100) ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีบทบาทอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีบทบาทอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติ t-test แบบ Independent Samples (พรณี สীগิจวัฒน์. 2553 : 268-269)

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) จากสูตรของพรณี สীগิจวัฒน์ (2553 : 245)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n} \quad (3.3)$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนในชุดข้อมูล
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.5.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตรของพรณี สীগิจวัฒน์ (2553 : 235-236)

$$\text{pct} = \frac{n_i}{n_t} \times 100 \quad (3.4)$$

เมื่อ	pct	แทน	ร้อยละของสิ่งที่ศึกษา
	n_i	แทน	จำนวนส่วนย่อยที่ศึกษา
	n_t	แทน	จำนวนส่วนใหญ่ทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากสูตรของพรหมณี ลีกิจวัฒน์นะ (2553 : 247)

$$S = \frac{\sqrt{\sum(x-\bar{x})^2}}{N} \quad (3.5)$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	แทน	ข้อมูลหรือคะแนนดิบ
	\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

3.5.1.4 ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test แบบ Independent Samples จากสูตรของพรหมณี ลีกิจวัฒน์นะ (2553 : 268 -269)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)s_1^2 + (n_2-1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}} \quad (3.6)$$

เมื่อ	\bar{x}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1
	\bar{x}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1
	n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย ตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.3 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
- 4.4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

4.1 สัญลักษณ์ของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทนค่า	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทนค่า	ค่าเฉลี่ย (Mean)
s	แทนค่า	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทนค่า	ค่าสถิติ t ที่คำนวณได้จากสูตรการทดสอบค่าเฉลี่ย
p	แทนค่า	ค่าความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธสมมติฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษา (แห่ง)	ร้อยละ
ขนาดใหญ่	17	44.73
ขนาดใหญ่พิเศษ	21	55.27
รวม	38	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 304 คน จากสถานศึกษาจำนวน 38 แห่ง จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 44.73 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 21 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 55.27

4.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมและรายด้าน

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	n = 304		ระดับการมีบทบาท	อันดับ
		\bar{X}	S		
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.59	0.51	มากที่สุด	3
2	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.57	0.47	มากที่สุด	4
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.78	0.42	มากที่สุด	1
4	ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.71	0.46	มากที่สุด	2
	เฉลี่ยรวม	4.66	0.47	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.78$) อันดับสอง คือ ด้านพัฒนาบุคลากร ($\bar{X}=4.71$) อันดับสาม คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X}=4.59$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.57$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษารายด้านและรายชื่อ

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S	ระดับการมีบทบาท	อันดับ
1	วิสัยทัศน์ นโยบาย โครงสร้างการบริหารงานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจน	4.43	0.61	มาก	30
2	แผนงานประจำปี แผนปฏิบัติงานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจน	4.50	0.57	มากที่สุด	25
3	มีแผนงานวิชาการ แผนปฏิบัติงานวิชาการ ปฏิทินวิชาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.54	0.56	มากที่สุด	21
4	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม/โครงการวิชาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.64	0.51	มากที่สุด	9
5	มีโครงการสอน บันทึกการสอน ตารางสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.59	0.49	มากที่สุด	15
6	มีการจัดครูเข้าสอน จัดชั้นเรียน จัดแบบเรียนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.46	0.59	มาก	27
7	มีการปรับปรุงการเรียนการสอน ภารกิจงานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	0.65	มาก	30
8	มีการจัดสื่อการเรียนการสอน จัดห้องสมุด/วิทยบริการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	0.49	มาก	32
9	มีการนิเทศการสอน การวัดผลและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.46	0.66	มาก	27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S	ระดับการมีบทบาท	อันดับ
10	มีการจัดประชุมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.51	0.50	มากที่สุด	24
11	มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ วิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีการศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.52	0.62	มากที่สุด	23
12	มีการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.58	0.49	มากที่สุด	18
13.	มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.61	0.49	มากที่สุด	14
14	มีการส่งเสริมความรู้วิชาการแก่ชุมชนโดยประสานความร่วมมือ สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากร ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันที่จัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.72	0.45	มากที่สุด	4
15	มีการวางแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างเป็นระบบชัดเจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.62	0.49	มากที่สุด	11
16	มีการดำเนินการตามแผนงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดสัดส่วนการใช้งบประมาณและทรัพยากรมีความเหมาะสม คำนึงค่าตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.72	0.45	มากที่สุด	4
17	มีการระดมทุนและทรัพยากรในท้องถิ่นจากหน่วยงานในท้องถิ่นส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.62	0.60	มากที่สุด	11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S	ระดับการมีบทบาท	อันดับ
18	มีการติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้งบประมาณและทรัพยากรในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.49	0.64	มาก	26
19	มีการพัฒนาแผนงานงบประมาณและทรัพยากรสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.54	0.53	มากที่สุด	21
20	มีแผนงานอัตรากำลัง การประเมินอัตรากำลังและการสรรหาบุคลากรที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.67	0.47	มากที่สุด	7
21	มีการประเมินการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.44	0.66	มาก	29
22	มีการเชิดชูเกียรติ สร้างขวัญกำลังใจพัฒนาบุคลากร ที่ดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.57	0.50	มากที่สุด	19
23	มีการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามวินัย ส่งเสริมให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.90	0.30	มากที่สุด	2
24	มีการดำเนินงานด้านธุรการและงานสารบัญตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.91	0.28	มากที่สุด	1
25	มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.62	0.49	มากที่สุด	11
26	มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศสถานศึกษาเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.74	0.44	มากที่สุด	3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S	ระดับการมีบทบาท	อันดับ
27	มีการจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.57	0.50	มากที่สุด	19
28	มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสื่อต่างๆ	4.68	0.47	มากที่สุด	6
29	มีความสัมพันธ์กับชุมชนการจัดกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.64	0.48	มากที่สุด	9
30	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายและสนับสนุนเครือข่ายทางการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.65	0.48	มากที่สุด	8
31	มีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา งานวิจัยเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.59	0.49	มากที่สุด	15
32	มีการทำแผนงานการรับนักเรียนและจัดทำสำมะโนนักเรียนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.59	0.49	มากที่สุด	15
เฉลี่ยรวม		4.59	0.51	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด 25 ข้อ อยู่ในระดับมาก 7 ข้อและข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 24 มีการดำเนินงานด้านธุรการและงานสารบัญตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.91$) รองลงมา คือ ข้อที่ 23 มีการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามวินัย ส่งเสริมให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.90$) และข้อที่ 26 มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศสถานศึกษาเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.74$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 8 มีการจัดสื่อการเรียนการสอน จัดห้องสมุด/วิทยบริการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.38$) รองลงมา คือ ข้อ 1 วิสัยทัศน์ นโยบาย โครงสร้างการบริหารงานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจพอเพียงชัดเจนและ ข้อ 7 มีการปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกงานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.43$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนรายด้านและรายชื่อ

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S	ระดับการมีบทบาท	อันดับ
1	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ/ภารกิจ เป้าหมายของหลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.56	0.50	มากที่สุด	10
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน หลักสูตรและผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรทุกขั้นตอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.63	0.48	มากที่สุด	7
3	มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.69	0.46	มากที่สุด	2
4	มีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.54	0.56	มากที่สุด	11
5	มีการจัดครูเข้าสอนตามหน่วยการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.64	0.48	มากที่สุด	6
6	มีการประเมินหลักสูตร ประเมินแผนการสอน ประเมินการใช้หลักสูตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.58	0.50	มากที่สุด	8
7	มีการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.65	0.48	มากที่สุด	4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S	ระดับการมีบทบาท	อันดับ
8	มีการบริการวัสดุหลักสูตร/สื่อการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.57	0.50	มากที่สุด	9
9	มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.36	0.48	มากที่สุด	12
10	มีการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญสถานการณ์แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เน้นกระบวนการทดลอง ปฏิบัติในรูปแบบโครงงาน การค้นคว้ารายบุคคล/กลุ่มตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.07	0.25	มากที่สุด	13
11	มีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถตามความถนัดเต็มศักยภาพ ทั้งด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา วัฒนธรรม นันทนาการ และภูมิปัญญาไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.66	0.47	มากที่สุด	3
12	มีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมประชาธิปไตย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม การมีวินัย การเสียสละ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การแบ่งปัน การถือคุณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.65	0.48	มาก	4
13	มีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการใช้เทคโนโลยี และการเผยแพร่ความรู้ และการประกวดความสามารถในด้านต่างๆ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.76	0.43	มาก	1
เฉลี่ยรวม		4.57	0.47	มากที่สุด	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด 11 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 13 มีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการใช้เทคโนโลยีและการเผยแพร่ความรู้ และการประกวดความสามารถในด้านต่างๆ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}=4.76$) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.69$) และข้อที่ 11 มีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถตามความถนัดเต็มศักยภาพ ทั้งด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา วัฒนธรรม นันทนาการและภูมิปัญญาไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.66$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 10 มีการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญสถานการณ์แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เน้นกระบวนการทดลอง ปฏิบัติในรูปแบบโครงงาน การค้นคว้ารายบุคคล/กลุ่มตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.07$) รองลงมาคือ ข้อที่ 9 มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.36$) และข้อที่ 4 มีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.54$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายด้านและรายข้อ

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S	ระดับการมีบทบาท	อันดับ
1	มีกิจกรรมแนะแนวหลักการพึ่งตนเองทั้งการเรียนและการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.63	0.48	มากที่สุด	6
2	มีกิจกรรมโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการแนะแนวการวางแผนอนาคตของตนเอง เช่น การศึกษาต่อ	4.90	0.29	มากที่สุด	3
3	มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต่อเนื่องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.92	0.28	มากที่สุด	1
4	มีการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมลูกเสือหรือเนตรนารีหรือยุวภาษาหรือกิจกรรมชุมนุมหรือชมรม	4.51	0.65	มากที่สุด	7
5	มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.84	0.43	มากที่สุด	4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S	ระดับการมีบทบาท	อันดับ
6	มีกิจกรรมจิตอาสาที่เน้นการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาสังคมหรือสาธารณะประโยชน์	4.92	0.26	มากที่สุด	1
7	มีกิจกรรมสร้างจิตสำนึกการดำเนินชีวิตด้วยวิถีพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.72	0.56	มากที่สุด	5
เฉลี่ยรวม		4.78	0.42	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 6 มีกิจกรรมจิตอาสาที่เน้นการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาสังคมหรือสาธารณะประโยชน์และข้อที่ 3 มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต่อเนื่องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.92$) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 มีกิจกรรมโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการแนะแนวการวางแผนอนาคตของตนเอง เช่น การศึกษาต่อ ($\bar{X}=4.90$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 4 มีการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมลูกเสือหรือเนตรนารีหรือยุวภาษาหรือกิจกรรมชุมนุมหรือชมรม ($\bar{X}=4.51$) รองลงมา คือ ข้อ 1 มีกิจกรรมแนะแนวหลักการพึ่งตนเองทั้งการเรียนและการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.63$) และ ข้อ 7 มีกิจกรรมสร้างจิตสำนึกการดำเนินชีวิตด้วยวิถีพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.72$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากรรายด้านและรายข้อ

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S	ระดับการมีบทบาท	อันดับ
1	มีการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาบุคลากร เช่น การอบรม/สัมมนา การศึกษาต่อ เป็นต้น	4.85	0.36	มากที่สุด	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S	ระดับการมีบทบาท	อันดับ
2	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.84	0.40	มากที่สุด	2
3	มีการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาบุคลากร	4.79	0.41	มากที่สุด	3
4	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างครูในสถานศึกษากับครูนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการสอน	4.21	0.72	มาก	7
5	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการสอน สภาพจิตใจของครูตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.73	0.48	มากที่สุด	6
6	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับชาติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการสอน สภาพจิตใจของครูตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.79	0.41	มากที่สุด	4
7	มีการส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพจิตของบุคลากรด้วยกิจกรรมอบรมธรรมะ/การปฏิบัติศาสนกิจเพื่อยกระดับภูมิคุ้มกันในตัวที่ติดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.76	0.46	มากที่สุด	5
เฉลี่ยรวม		4.71	0.46	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 1 มีการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาบุคลากร เช่น การอบรม/สัมมนา การศึกษาต่อ เป็นต้น ($\bar{X}=4.85$) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.84$) และข้อที่ 3 มีการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานการใช้หลักปรัชญา ($\bar{X}=4.79$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 4 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างครูในสถานศึกษากับครูนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการสอน ($\bar{X}=4.21$) รองลงมา คือ ข้อ 5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการสอน สภาพจิตใจของครูตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.73$) และข้อที่ 7 มีการส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพจิตของบุคลากรด้วยกิจกรรมอบรมธรรมะ/การปฏิบัติศาสนกิจเพื่อยกระดับภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.76$) ตามลำดับ

4.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน แสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดใหญ่พิเศษ	ขนาดใหญ่	t	p-value
		n = 170	n = 134		
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.59	4.60	-4.84	.629
2	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.58	4.55	1.630	.104
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.78	4.77	.402	.688
4	ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.72	4.69	1.643	.102
เฉลี่ยรวม		4.67	4.65	1.161	.247

หมายเหตุ : ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .05$

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีวิธีการดำเนินการวิจัยพร้อมสรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 304 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

5.1.2 สมมติฐานการวิจัย

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

5.1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 52 แห่ง มีจำนวนครูที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 416 คน จำแนกเป็นสถานศึกษาละ 8 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (อ้างใน พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2553 : 134) ที่มีความเชื่อมั่น 95% จากขนาดประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 304 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

5.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 59 ข้อ

ข้อคำถามที่เลือกมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 ครอบคลุมและสอดคล้องกับค่านิยมศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.91

5.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 304 คน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2555 ถึงเดือนเมษายน 2556 โดยได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 304 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

5.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดสถานศึกษาของสถานศึกษา ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 แบ่งเป็นจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 44.08 จากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 55.92
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) โดยทำเป็นرابข้อและรายด้าน นำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ t-test แบบ Independent Samples

5.1.7 ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 แบ่งเป็นจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 44.08 จากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 55.92

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

พบว่า ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือด้านพัฒนาบุคลากร อันดับสามคือด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาและอันดับสุดท้ายคือด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พบว่า ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีขนาดต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 อภิปรายผลเกี่ยวกับระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

1. ผลการวิจัย พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดมั่นในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 4) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554-2559 ที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานของแผน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2551 : 3) การปฏิรูปการศึกษา รอบที่ 2 (2552-2561) ที่ยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐาน ของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและ สถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ดีมีสุข โดยกำหนดเป็นนโยบายและ เป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมในการนำคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีการดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษาใน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนด นโยบายในการจัดการศึกษา ใช้เป็นหลักในการบริหารและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากร การบริหารทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ สภาพแวดล้อมอย่างคุ้มค่า เป็นประโยชน์สูงสุด ส่วนที่ 2 การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน หลักสูตร สาระการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ กำหนดให้ภายในปี พ.ศ. 2556 สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดต้องนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา จัดการศึกษา โดยมีเป้าหมาย คือ สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ เพิ่มขึ้น 9,999 แห่ง ทุกเขตพื้นที่การศึกษามีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้าน การศึกษาอย่างน้อย 1 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555 : Online) สำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กำหนดกลยุทธ์ขับเคลื่อนไว้ในข้อที่ 2 คือ ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาในสังกัดจึงต้อง ดำเนินการโดยมีกรอบใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการ จัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านการพัฒนาบุคลากรและกำหนด แผนการดำเนินงานหลักไว้ 4 ประการ ได้แก่ การสร้างความรู้ความเข้าใจโดยการพัฒนาบุคลากร สื่อการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ การนำสู่การปฏิบัติโดยการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียน การสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษา การประสานความร่วมมือกับชุมชนในการร่วมกันจัด การศึกษาและการติดตามประเมินผลตั้งแต่พ.ศ. 2551 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2555 : 22)

จึงสรุปได้ว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทุก แห่งต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายการ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ

2. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหาร สถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่มีความเป็นรูปธรรมเด่นชัด ใช้ เวลาดำเนินการในระยะสั้นและเห็นผลในระยะเวลาอันรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ ดำเนินการตามที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 25) ได้กำหนดแนวทางการประยุกต์ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้ เป้าหมายสำคัญคือการปลูกฝังให้ เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึก รักษาสิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกลักษณ์ของความเป็นไทยเพื่อบรรลุจุดหมายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มี ศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลกและกระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 44) ได้รายงานผลการ ดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษามีบทบาทส่งเสริมในการดำเนินการแนะแนว ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรม โครงการในสถานศึกษา กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมชุมนุม ชมรมที่เน้นให้เกิดจิตอาสา/จิตสาธารณะที่ชัดเจน เช่นเดียวกับสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 17) ได้รายงานการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนโยธินบูรณะ ซึ่งโรงเรียนได้เชิญชวนให้ครูชุมนุมต่างๆ นำหลักคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของชุมนุมต่างๆ

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการมอบอำนาจการบริหารงานบุคคลให้รองผู้อำนวยการฝ่ายงานบุคคล ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานด้านบุคคลตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : Online) โดยมีกลุ่มงานต่างๆ ได้แก่ 1) กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลัง รับผิดชอบงานคืองานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง งานการสรรหา และบรรจุแต่งตั้ง 2) กลุ่มงานกิจการนักเรียน รับผิดชอบงานคืองาน พ.ร.บ.การศึกษา งานส่งเสริมงาน กิจกรรมพัฒนานักเรียน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยนักเรียน 3) กลุ่มงานโครงการพิเศษ รับผิดชอบงานคืองานป้องกันแก้ไขสารเสพติด งานควบคุมโรคเอดส์ งาน สิทธิเด็กและงานส่งเสริมช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 44-45) ได้รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการพัฒนาบุคลากรของ สถานศึกษา พบว่า มีการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมนำความรู้และมีวิถี ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผู้ปกครอง ชุมชน มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง โดยมีการจัดการประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้จากชุมชนและกิจกรรม อื่นๆ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่นเดียวกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 17) ได้รายงานการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนโยธินบูรณะ ซึ่งมีการจัดโครงการพัฒนาบุคลากรของกลุ่ม/ฝ่าย/งาน ในรูปแบบการประชุม สัมมนา การจัด นิทรรศการเผยแพร่ผลงานที่สนองตอบความต้องการของหน่วยงานต่างๆ ของโรงเรียน มีการพัฒนา บุคลากรตามนโยบายและจุดเน้นใหม่ๆ ตามที่โรงเรียนกำหนด เน้นการทำงานเป็นที่ร่วมเรียนรู้และ สร้างเครือข่ายและมีการจัดสรรงบประมาณให้อย่างลงตัว

4. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความ คิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการมอบอำนาจการบริหารงานให้รองผู้อำนวยการซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่มบริหารงานตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : Online) ประกอบด้วย 1. กลุ่มบริหารวิชาการ โดยมีกลุ่มงานต่างๆ ได้แก่ 1) กลุ่มงานพัฒนาส่งเสริมวิชาการ รับผิดชอบงานคืองานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานแนะแนวและงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) กลุ่มงานวิจัย ผลิตรายการนวัตกรรมและเทคโนโลยี รับผิดชอบงานคืองานวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาและงานพัฒนาและจัดการแหล่งเรียนรู้ 3) กลุ่มงานประเมินมาตรฐานและควบคุมคุณภาพการศึกษา รับผิดชอบงานคืองานนิเทศการศึกษา งานพัฒนาและระบบประกันคุณภาพการศึกษา 4) กลุ่มงานทะเบียนนักเรียน รับผิดชอบงานคืองานวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนและงานนายทะเบียนและประมวลผล 2. กลุ่มบริหารงบประมาณ โดยมีกลุ่มงานต่างๆ ได้แก่ 1) กลุ่มงานอำนวยการ รับผิดชอบงานคืองานธุรการ งานประสานงาน งานจัดระบบควบคุมภายในและงานบำเพ็ญความชอบ 2) กลุ่มงานบริหารทรัพย์สิน รับผิดชอบงานคืองานระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา งานการเงินและบัญชีและงานพัสดุและสินทรัพย์ 3) กลุ่มงานนโยบายและแผน รับผิดชอบงานคืองานจัดทำแผนของงบประมาณ งานงบประมาณ งานตรวจสอบติดตาม ประเมินผลแผนและงบประมาณ 4) กลุ่มงานพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ รับผิดชอบงานคืองานข้อมูลสารสนเทศและงานพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการบริหารจัดการ 3. กลุ่มบริหารบุคคล โดยมีกลุ่มงานต่างๆ ได้แก่ 1) กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลัง รับผิดชอบงานคืองานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง งานการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง 2) กลุ่มงานกิจการนักเรียน รับผิดชอบงานคืองาน พ.ร.บ.การศึกษา งานส่งเสริมงานกิจกรรมพัฒนานักเรียน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยนักเรียน 3) กลุ่มงานโครงการพิเศษ รับผิดชอบงานคืองานป้องกันแก้ไขสารเสพติด งานควบคุมโรคเอดส์ งานสิทธิเด็กและงานส่งเสริมช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสและ 4. กลุ่มบริหารทั่วไป โดยมีกลุ่มงานต่างๆ ได้แก่ 1) กลุ่มงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบงานคืองานดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานบริการสาธารณะ งานยานพาหนะและงานรักษาความปลอดภัย 2) กลุ่มงานส่งเสริมสร้างประสิทธิภาพ รับผิดชอบงานคืองานพัฒนาบุคลากร งานวินัยและกฎหมาย งานสวัสดิการและสวัสดิภาพ งานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานส่งเสริมประสานการศึกษาในระบบและตามอัธยาศัยและและตามอัธยาศัย เช่นเดียวกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 17) ได้รายงานการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนโยธินบูรณะ ซึ่งโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายจุดเน้นในการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพและบริบทของโรงเรียน นอกจากนั้นการจัดสรรงบประมาณ การจัดทำแผนงานโครงการของโรงเรียนต้องยึดหลักความพอประมาณ คือ พอตีพอเพียง มีการยึดหลักของเหตุผลความเป็นไปได้ เช่น ก่อนการกำหนดหรือทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ จัดสรรงบประมาณ จัดทำแผนงานโครงการ โรงเรียนก็จะต้องมีการจัดทำ SWOT เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ปัญหาและอุปสรรค นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องมีการจัดทำประกาศและออกคำสั่งแต่งตั้งหน่วยงานและบุคลากรรับผิดชอบเพื่อการดำเนินงานมีความชัดเจน มีหลักเกณฑ์ที่สามารถใช้อ้างอิงได้อย่างมีเหตุผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับ 4 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเป็นหน้าที่หลักของฝ่ายวิชาการที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้มอบอำนาจการบริหารงานวิชาการให้รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการปฏิบัติหน้าที่บริหารวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงมีบทบาทเป็นเพียงประธานอำนวยการให้เกิดการดำเนินงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : Online) ที่กำหนดให้กลุ่มบริหารวิชาการปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการโดยมีกลุ่มงานต่างๆ ได้แก่ 1) กลุ่มงานพัฒนาส่งเสริมวิชาการ รับผิดชอบงานคืองานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานแนะแนว งานกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) กลุ่มงานวิจัย ผลิตรายการ นวัตกรรมและเทคโนโลยี รับผิดชอบงานคืองานวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา งานพัฒนารายการ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา งานพัฒนาและจัดการแหล่งเรียนรู้ 3) กลุ่มงานประเมินมาตรฐานและควบคุมคุณภาพการศึกษา รับผิดชอบงานคืองานนิเทศการศึกษา งานพัฒนาและระบบประกันคุณภาพการศึกษา 4) กลุ่มงานทะเบียนนักเรียน รับผิดชอบงานคืองานวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนและงานนายทะเบียนและประมวลผล สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 43) ได้รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน โดยมีการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ มีร่องรอยการพัฒนา มีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะคุณภาพชีวิตและเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน มีการจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร มีการบูรณาการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนของครูและนักเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถให้นักเรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติจริง มีการสร้างสื่อและใช้สื่อในการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน มีการผลิตสื่อขึ้นใช้เองในสถานศึกษาสนับสนุนการเรียนรู้และมีการเผยแพร่สื่อ/แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน มีการค้นหาหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนรวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสื่อเผยแพร่และใช้ในการเรียนสู่การจัดทำโครงการได้อย่างดี เช่นเดียวกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 17) ได้รายงานการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนโยธินบูรณะ ซึ่งโรงเรียนมีการกำหนดให้นำเนื้อหาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และจัดให้มีการนำหลักการ หลักคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนโดยกิจกรรมการบูรณาการของนักเรียนทุกแผนการสอนทุกระดับชั้น ซึ่งโรงเรียนให้ความสำคัญและกำหนดเป็นโครงการในแผนปฏิบัติงานทุกปีงบประมาณโดยมีกลุ่มบริหารวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบโครงการที่เป็นจุดเด่น คือ โครงการพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการร่วมเรียนรู้ สร้างเครือข่าย ขยายผลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งสองโครงการได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดเป็นหลักสูตรสำหรับการสอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแกนในการสอนด้านความรู้

เอกสารดังกล่าวและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึง

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประสงค์ตามที่โรงเรียนกำหนดและนำมากำหนดเป็นหัวเรื่องในการจัดกิจกรรมโครงการบูรณาการ ทั้งยังมีการประยุกต์ใช้ในขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนทั้งในชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและขั้นสรุป ตัวอย่างวิธีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

5.2.2 อภิปรายผลเกี่ยวกับการมีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน

ผลวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 6) ได้สรุปดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ คือ กำหนดให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา การดำเนินงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาบุคลากร ซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร ผลจากการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามเป้าหมายระยะที่ 2 ปีงบประมาณ 2552 มีวัตถุประสงค์ คือ พัฒนาเครื่องมือและคู่มือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงปีงบประมาณ 2552 ดำเนินการคัดเลือกสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกสังกัด จำนวน 800 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งสรุปและรายงานผลการคัดเลือกสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงปีงบประมาณ 2552 มีเป้าหมายสถานศึกษาที่ขอรับการประเมินและผ่านการคัดกรองรอบที่ 1 โดยหน่วยงานต้นสังกัด จำนวน 2,028 แห่งและผ่านการคัดกรองรอบที่ 2 โดยสำนักบริหารยุทธศาสตร์ ที่ 1-12 และ กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,606 แห่ง โดยกำหนดเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จำนวน 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำนวน 2 องค์ประกอบ 7 ตัวชี้วัด 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือด้านพัฒนาบุคลากร อันดับสามคือด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาและอันดับสุดท้ายคือด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมหลักการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำไปดำเนินได้ชีวิตประจำวัน
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างครูในสถานศึกษากับครูนอกสถานศึกษาให้มากขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น คณะทำงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ
4. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา โดยปรับปรุงหรือเพิ่มเติม วัสดุทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงสู่อุปนิสัย ชุมชน สังคม ประเทศชาติและสังคมโลก ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุม 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป

1. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ควรมีการศึกษาพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเป็นสถานศึกษาพอเพียงหรือศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ด้านพัฒนาบุคลากร ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนของผู้เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. 2541. เศรษฐกิจชุมชนพึ่งพาตนเอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
กรมการปกครอง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2543. การปฏิรูปการศึกษา. [Online]. Available : <http://area.ge.go.th/phayao1/data/b03.doc>
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. หนังสือราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2542. : ศูนย์สารสนเทศ สป.ศธ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550-2554). กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. กลยุทธ์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. [Online]. Available : www.sufficiencyeconomy.org/force.php
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2552. เอกสารสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา [Online]. Available : www.sfficiencyeconomy.org
- กมล ภูประเสริฐ. 2547. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เสริมสินพีรเพรส ซิสเต็ม.
- กฤษณะ คำสุวรรณ. 2550. “บทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนบูรณะศึกษา เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร.” สารนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โกศล เดชเดี่ยวและคณะ. 2540. “บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทัศนะของครูผู้สอนกรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เกษม วัฒนชัย องคมนตรี. 2555. เศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการศึกษาของชาติ. ปาฐกถาพิเศษวันที่ 28 มีนาคม 2555. [Online]. Available : <http://www.scbfoundation.com/projects/knowledge.php?proj=1&sub=&unit=&id=204>
- ขวัญดาว ปิ่นเนียม. 2555. “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนการสอนในทรศณะของครูโรงเรียนสังกัด เทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550 - 2554).
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555 - 2559). กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2548 : 12-14).
- จรรยาพร ธรณินทร์. 2550. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- จिरายู อิศรางกูร ณ อยุธยา. 2551. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. [Online]. Available : <http://www.nesac.go.th>.
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทีศนา แชมมณี. 2543. “แนวเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา.” วารสารข้าราชการครู 4(20) : 2-20.
- ทีศนา แชมมณี. 2547. ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวรรณ พลวิชัย. 2549. บริหารตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง. [Online]. Available : <http://libmedia.nida.ac.th:8080/ipac20/ipac.jsp?> กรุงเทพธุรกิจ BizWeek 20-26 ต.ค.2549 น. B2
- ธีระ รุญเจริญ. 2546. การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : แอล เพลส.
- นันทา ชูติแพทย์วิภา. 2545. “ผลการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุชจริย์ ม่วงอยู่. 2543. “การจัดประสบการณ์แบบโครงการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในเด็กปฐมวัย.” ปริญญานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2535. การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญร่วม คิดการ. 2542. “การปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม.” รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประดินันท์ อุปรมัย. 2551. การสร้างทีมงานตามหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง. นนทบุรี : ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประเวศ วะสี. 2542. เศรษฐกิจพอเพียงและประชาคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- ประสาน พิทักษ์โกศล. 2552. “ประสิทธิภาพผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. 2553. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรุงเทพฯ : มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ปริยานุช พิบูลสรารุช. 2549. เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา. [Online]. Available : www.sufficiency.economy.org
- ปริยานุช พิบูลสรารุช. 2552. เอกสารสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา. [Online]. Available : www.sfficiencyeconomy.org
- ปริยานุช พิบูลสรารุช. 2549. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ จากปาฐกถาพิเศษในการสัมมนายุทธศาสตร์การสื่อสารในการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง วันที่ 26 กันยายน 2549 ณ หอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ.
- ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546. เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โพธิ์สามต้นการพิมพ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พงศ์ รัตนะ. 2551. “พฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในสถาบันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1.” ปรินญาณิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. 2545. “บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรรณณี ลีกิจวัฒน์. 2553. วิธีการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- รงค์ ประพันธ์พงศ์. 2550. เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์. โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์. หน้าี่ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์.
- [Online]. Available : <https://www.sites.google.com>
- โรงเรียนมารดานฤมล. 2012. หน้าี่และความรับผิดชอบของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้. [Online]. Available : www.mandanarumol.ac.th/academic/index.php/2012-03-06-10-06-50
- วินัย ประวันนา. 2544. “การศึกษารูปแบบการดำเนินการและปัญหาการดำเนินการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนแกนนำสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสารคาม.
- วิภาวี นามเดช. 2552. “การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่บางขุนเทียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.” สารนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2551. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. [Online]. Available : <http://www.gotoknow.org/posts/159148>
- สมาน แก้วคำไสย์. 2545. “บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด.” ปรินญาณิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ ลาดี. 2543. “การศึกษาการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรางค์ลักษณ์ โรจน์พานิช. 2545. “การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับสถานสงเคราะห์กรณีศึกษา : สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเบธานี อำเภอสะพุง จังหวัดเลย.” วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพล วงสินธ์. 2545. “บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา.” วารสารวิชาการ 5,6. มิถุนายน (29-33).
- สุพัตรา ปทุมคณารักษ์. 2553. “ การบริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอปุดเขตพื้นที่การศึกษาพังงา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สุธาสนี วิทยาภรณ์. 2545. “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับผลการบริหารโรงเรียน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุวิทย์ มูลคำ. 2542. การบริหารโรงเรียนประถมตามเกณฑ์คุณภาพ. กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์.
- สุภาคย์ อินทองคง. 2550. การศึกษา คือ การพัฒนาชีวิต : กรณีการออมเศรษฐกิจพอเพียงและการทำบัญชีครัวเรือน. [Online]. Available : <http://www.thaingo.org>
- สุรียา มนตรีภักดิ์. 2550. “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของข้อบังคับคุรุสภา 2548 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1.” สารนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุริพร เอี้ยวถาวร. 2550. “การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชูทิศห้วยหวัง นนทบุรี.” การค้นคว้าแบบอิสระมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสรี ทรมฤทธิ. 2554. “การพัฒนาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านคันทรพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1.” ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550. ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาปีงบประมาณ 2550. [Online]. Available : <http://www.moe.go.th/sufficiency>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550. รายงานการตรวจราชการเขตราชการที่ 8 นครราชสีมา. เอกสารเล่มที่ 4. [Online]. Avaliab : <http://www.bps2.moe.go.th>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551. แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท บิสซิเนส เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2551. รายงานความก้าวหน้าโครงการเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและชุมชน. กรุงเทพฯ : เพ็ญพรินตัง จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2552. ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาปีงบประมาณ 2552. กรุงเทพฯ : บิสซิเนส เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2552. แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บิสซิเนส เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียน. ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2551. แผนการศึกษาชาติ 2554 -2559. กรุงเทพฯ : สภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550. ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. [Online]. Avaliab1e : <http://www.bps2.moe.go.th>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. [Online]. valiab1e: <http://www.bps2.moe.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551. นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพ.ศ. 2551. กลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้และน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ. [Online]. Avaliab1e : www.obec.go.th/school.obec.go.th/ssn/Download/planobec51.doc
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2556 [Online]. Avaliab1e : www.obec.go.th/school.obec.go.th/krokphra_9/plan_%202549_1.doc
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555. นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 2555 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [Online]. Avaliab1e : www.obec.go.th/node/93
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2554. แผนการปฏิบัติการปีงบประมาณ 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. [Online]. Avaliab1e : <http://www.e-newsbkk2.org/km/?name=download&file=readdownload&id=45>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2555. แผนการปฏิบัติการปีงบประมาณ 2555 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. [Online]. Avaliab1e : www.e-newsbkk2.org/bkk2/forum/data/5/0011.htm
- อรุณ สรรพคุณ. 2549. “บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1.” ปรินญาณิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณวรรณ นาคทองดี. 2549. “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นครูมืออาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. สารนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษณีย์ โพธิ์สุข. 2553. [Online]. Avaliab1e : <http://http://www.kroobannok.com/blog/39826>
- Barnard. 1984. *Chester I The Functions of the Executive*. Cambridge : Harvard University Press,1984.
- Desaultel, Rodney Allen. 1978. *Administrative Role Perception of North Dakota Elementary School Plincipal as Related to five Selected Dimensions of Administrative Function*. Dissertation Abstration Internationnal. 39 (01) : 97-A.
- Jones and others. 1969. *Secondary school administration*. New York: McGraw -Hill.
- McCathy. Water M. 1976. *The Role of the Secondary School Principal in New Jersey*. Dissertation Abstracts International. 3(2) : 705-A.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการอุดมศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2556 ให้ดำเนินการดังนี้

นายประสันตา โสมอินทร์ รหัสประจำตัว 53630258 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Roles of Administrators Toward the Learning Process According to the Sufficiency Economy Philosophy)” โดยมี ผศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ณรงค์ พิมสาร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประกาศ ณ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

(รองศาสตราจารย์ พิระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
คณบดี

ที่ ศธ 0524.04/ 0202

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

1๕ มกราคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วยนายประสันดา โสมอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมี ผศ.ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ณรงค์ ทิมसार เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามว่ามีความถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายประสันดา โสมอินทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุธี สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร 02-329-8436

สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ติดต่อนักศึกษา โทร.088-0989-2571 ให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1200

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

25 มีนาคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายประสันตา โสมอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมี ผศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ และ ดร.ณรงค์ พิมสาร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายประสันตา
โสมอินทร์ ทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยกับครูภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร.088-098-9257

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ ๑๒๙๔

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๔ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายประสันตา โสมอินทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลัง
ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมี ผศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ ดร.ณรงค์ พิมสาร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครง
วิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านให้ นายประสันตา โสมอินทร์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยกับครูหัวหน้ากลุ่ม
สาระ ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้
ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๘๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๘-๐๙๘-๙๒๕๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิจัยด้านวิชาการ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านการพัฒนาบุคลากร แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ขนาดของสถานศึกษาที่ท่านปฏิบัติงาน

สถานศึกษาขนาดใหญ่ (มีนักเรียนจำนวนไม่เกิน 2,500 คน)

สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (มีนักเรียนจำนวนมากกว่า 2,500 คน)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังตัวอย่าง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีบทบาทมากที่สุด
4	หมายถึง	มีบทบาทมาก
3	หมายถึง	มีบทบาทปานกลาง
2	หมายถึง	มีบทบาทน้อย
1	หมายถึง	มีบทบาทน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0.	มีการส่งเสริมการกำหนดยุทธศาสตร์กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	✓				

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1.	<u>ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา</u> มีวิสัยทัศน์ นโยบายที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจน					
2.	มีแผนงานประจำปี แผนปฏิบัติงานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจน					
3.	<u>การบริหารงานวิชาการ</u> มีแผนงานวิชาการ แผนปฏิบัติงานวิชาการ ปฏิทินวิชาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
4.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม/โครงการวิชาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
5.	มีโครงการสอน บันทึกการสอน ตารางสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
6.	มีการจัดครูเข้าสอน จัดชั้นเรียน จัดแบบเรียนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
7.	มีการปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกงานที่ส่งเสริมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
8.	มีการจัดสื่อการเรียนการสอนไว้ในห้องสมุด/วิทยบริการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
9.	มีการนิเทศการสอน การวัดผลและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
10.	มีการจัดประชุมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
11.	มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้จากการวิจัย หรือ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม หรือ เทคโนโลยีการศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12.	มีการจัดแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
13.	มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
14.	มีการส่งเสริมความรู้วิชาการแก่ชุมชนโดยประสานความร่วมมือ สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากรครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันที่จัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
15.	การบริหารงานงบประมาณและทรัพยากร มีการวางแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างเป็นระบบชัดเจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
16.	มีการดำเนินการตามแผนงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดสัดส่วนการใช้งบประมาณและทรัพยากรมีความเหมาะสม คำนึงค่าตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
17.	มีการระดมทุนและทรัพยากรในท้องถิ่นจากหน่วยงานในท้องถิ่นส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
18.	มีการติดตาม ประเมินผล และรายงานการใช้งบประมาณและทรัพยากรในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
19.	มีการพัฒนาแผนงานงบประมาณและทรัพยากรสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
20.	การบริหารงานบุคคล มีแผนงานอัตรากำลัง การประเมินอัตรากำลังและการสรรหาบุคลากรที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
21.	มีการประเมินการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
22.	มีการเชิดชูเกียรติ สร้างขวัญกำลังใจ พัฒนาบุคลากรที่ดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
23.	มีการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามวินัย ส่งเสริมให้มีใบ อนุญาตประกอบวิชาชีพและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
24.	<u>การบริหารงานบริหารงานทั่วไป</u> มีการดำเนินงานด้านธุรการและงานสารบัญโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
25.	มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
26.	มีการเชื่อมโยงระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับสถานศึกษาอื่น					
27.	มีการจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
28.	มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสื่อต่างๆ					
29.	มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในการจัดกิจกรรมและจัดแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
30.	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายหรือสนับสนุนให้มีเครือข่ายทางการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
31.	มีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา งานวิจัยเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
32.	มีการทำแผนงานการรับนักเรียนและจัดทำทะเบียนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
33.	<u>ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน</u> <u>หลักสูตร</u> มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายของหลักสูตรในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
34.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานหลักสูตรที่มีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรทุกที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
35.	มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
36.	มีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้การใช้หลักหลักสูตรที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
37.	มีการจัดครูเข้าสอนตามหน่วยการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
38.	มีการประเมินหลักสูตร ประเมินแผนการสอน ประเมินการใช้หลักสูตรที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
39.	มีการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
40.	มีการบริการวัสดุหลักสูตร/สื่อการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
41.	<u>การจัดการเรียนการสอน</u> มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
42.	มีการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญสถานการณ์แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เน้นกระบวนการทดลอง ปฏิบัติในรูปแบบโครงงาน การค้นคว้ารายบุคคล/กลุ่มตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่ไปยังกระดานข่าวออนไลน์

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
43.	มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถตามความถนัด เช่น ด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา วัฒนธรรม นันทนาการและภูมิปัญญาไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น					
44.	มีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมหลักประชาธิปไตย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม การมีวินัย การเสียสละ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การแบ่งปัน การแก้ปัญหาลูกตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
45.	มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมและการเผยแพร่ความรู้ การประกวดความสามารถ ในด้านต่างๆ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ					
46.	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีกิจกรรมแนะแนวหลักการพึ่งตนเองทั้งการเรียนและการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
47.	มีกิจกรรมโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการแนะแนวการวางแผนอนาคตของตนเอง เช่น การศึกษาต่อ					
48.	มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต่อเนื่องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
49.	มีการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมลูกเสือหรือเนตรนารีหรือยุวกาชาดหรือกิจกรรมชุมนุมหรือชมรม					
50.	มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
51.	มีกิจกรรมจิตอาสาที่เน้นการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาสังคมหรือสาธารณะประโยชน์					
52.	มีกิจกรรมสร้างจิตสำนึกการดำเนินชีวิตด้วยวิถีพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
53.	ด้านการพัฒนาบุคลากร มีการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาบุคลากร เช่น การอบรม/สัมมนา การศึกษาต่อ เป็นต้น					
54.	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
55.	มีการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาบุคลากร					
56.	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างครูในสถานศึกษากับครูนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการสอน					
57.	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการสอน สภาพจิตใจของครูตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
58.	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับชาติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิควิธีการสอน สภาพจิตใจของครูตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
59.	มีการส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพจิตของบุคลากรด้วยกิจกรรมอบรมธรรมะ/การปฏิบัติศาสนกิจเพื่อยกระดับภูมิคุ้มกันในตัวที่ติดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายประสันตา โสมอินทร์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง ค 1 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
21	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
22	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
23	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
26	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง ค 1 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
27	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
31	1	1	1	1	-1	3	0.6	ใช้ได้
32	1	1	0	1	0	3	0.6	ใช้ได้
33	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
37	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
40	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
41	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
43	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
44	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
45	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
46	1	1	-1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
47	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
48	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
49	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
50	1	0	0	1	1	3	0.6	ใช้ได้
51	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง ค 1 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ผลรวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
52	1	1	-1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
53	1	1	-1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
54	1	1	-1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
55	1	1	-1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
56	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
57	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
58	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
59	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นายประสันตา โสมอินทร์
วัน-เดือน-ปีเกิด	9 มิถุนายน 2518
สถานที่เกิด	จังหวัดอุบลราชธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	28 หมู่ 10 บ้านคำสมบูรณ์ ต.คึมใหญ่ อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ 37000
ประวัติการศึกษา	2541 ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี 2556 ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (ค.อ.ม.) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน	รับราชการครู โรงเรียนพรตพิทยพยัต ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2553 – ปัจจุบัน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้